

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA ALTININ ÖNEMİ VE FİNANSAL PİYASALARA ETKİLERİ

IV

İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.

İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA ALTININ ÖNEMİ VE FİNANSAL PİYASALARA ETKİLERİ

SEKTÖRÜN GELİŞMESİ YÖNÜNDE FİKİR VE GÖRÜŞLER IV

TEMMUZ 2020

Bu çalışmada yer alan değerlemeler için Temmuz 2020 baz alınmış olup

- 1 ons altın 1.928 USD
- 1 kg altın 62.000 USD
- 1 gr altın 445,00 TL olarak değerlendirilmiştir.

Tablolarda yer alan veriler için ise, veriler hangi aya ait ise hesaplamalar o aya ait kurlar ile gerçekleştirilmiştir.

Altın ve gümüş biriktirip,
Allah yolunda harcamayanları
elem veren bir azapla müjdele!

(Tevbe Suresi 34. Ayet)

Diyanet İşleri Başkanlığı meali

... Temel iktisadi mübadele araçları olan
altın ve gümüşü **stok ederek** ekonomiyi durağanlaştıran
ve böylece toplumun çeşitli mahrumiyetlere maruz
kalmasına sebebiyet veren...

- Diyanet İşleri Başkanlığı Tefsiri -

İçindekiler

Önsöz.....	6
Dünden Bugüne İstanbul Altın Rafinerisi	8
İstanbul Altın Rafinerisi'nin ilkleri	10
Genel Olarak İstanbul Altın Rafinerisi'nin Altın Bankacılığı Çalışmaları	11
Yastıkaltındaki Altın	12
TCMB ve İstanbul Altın Rafinerisi Yastıkaltı Altın Miktarı Hesaplamaları	12
Altın Bankacılığı	14
Altın Bankacılığı Nedir?	14
Altın Bankacılığı Süreci Nasıl İşler?	18
KAD-SİS (Kuyumcu Altın Değerleme Sistemi)	24
Altın Bankacılığının Geliştirilmesi Yönünde Öneriler	26
Öneri 1: Zorunlu karşılıklar içinde halktan doğrudan toplanan altın oranının artırılması	26
Öneri 2: Yastıkaltı altını ekonomiye kazandırma projesinin bilinirliğinin artırılması	29
Öneri 3: Altın mevduatları için tasarruf mevduatı sigorta fonu güvencesinin artırılması	30
Öneri 4: Bankadaki altın hesabı sahiplerinin banka hesaplarındaki altını fiziki olarak çekebilmesi ve alternatif çözüm yolları	30
Öneri 5: Bankaların KAD-SİS (Kuyumcu Altın Değerleme Sistemi)'ne dahil olması ile yastıkaltı altının ekonomiye kazandırılmasının ülke geneline yayılması	31
Öneri 6: Altın sektöründe stokların maliyet bedeli ile muhasebeleştirilmesinin yarattığı sorunların çözülmesi	31
Öneri 7: Uluslararası ons transfer sistemine aktif olarak dahil olmak ve yurt içi altın havale ve EFT sistemini yaygınlaştırmak	32
Altın Dış Ticaret Denklemi	34
Madenlerde Altın Üretimi	35
Dünyada Madenden Altın Üretimi	35
Türkiye'de Madenlerden Altın Üretimi	35
Altın Talebi	36
Dünya Altın Talebi	36
Merkez Bankaları Resmi Altın Rezervleri	37
Mücevherat Talebi	38
Türkiye'de Altın Talebi	38
Altın Arzı	39
Dünya Altın Arzı	39
Dünya Hurda Altın Arzı	39
Türkiye'de Altın Arzı	40
Altın ve Altına Dayalı Ürünler	40
GRAMALTIN	41
Borsada İşlem Gören Altına Dayalı Ürünler	41
Banka Altın Hesapları	41
Altın Sertifikaları ve Altına Dayalı Tahviller	44
Altına Dayalı Yatırım Fonları	45
İstanbul Altın Rafinerisi'nin Şubat 2013 Yılında Hazırladığı Türkiye Altın Piyasası Hakkında Görüş ve Önerileri	46
Türkiye Altın Piyasası	48
Resmi Kurumlar	48
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB)	48
Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü	48
Borsa İstanbul (BİST)	50
İstanbul Altın Rafinerisi	51
Bankalar	51
Kuyumcukent	51
Kapalıçarşı	52
Altın Piyasaları	52
Tezgaüstü Piyasalar (OTC – Over The Counter)	52
Londra Altın Piyasası	53
Spot Piyasalar	53
Türev Piyasalar	54
Altın Hakkında Genel Bilgiler	56
Altının Kullanıldığı Yerler	57
Altın Tarihinde Önemli Duraklar	58
Sonuç Ve Genel Değerlendirme	63

önsöz

'Altın milliyeti olmayan bir para birimidir'

Kuruluş amaçlarından biri, İstanbul'u ve Türkiye'yi bölgenin altın merkezi yapmak olan, ortakları arasında bankalar ve aracı kurumların da yer aldığı İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. (İAR), öncüsü olduğu altın sektörü ve kuyumculuk piyasalarında yenilikçi fikirleri ile halkımızın kiralık kasalarda ya da evlerinde fiziki olarak saklamayı tercih ettiği ve ekonominin tamamen dışında atıl durumda bulunan "yastıkaltı" altınların bankalar aracılığıyla ekonomimize kazandırılması ve Türkiye'de altının ekonomik bir araç olması düşüncesini bir proje haline getirmiştir. İstanbul Altın Rafinerisi, ürettiği GRAMALTIN markalı küçük külçe altınlar ile altında yeni bir standart ürün oluşturmuş ve GRAMALTIN ilk defa bir bankada mevduat olarak kabul edilip hesap sahibine getiri sağlamıştır (2009). Hesap sahibi bankaya GRAMALTIN'ı mevduat olarak yatırıp fiziki olarak da geri alabilmiştir. İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. 2011 yılında da dünyada bir ilk olan bankalar aracılığı ile yastıkaltı altını toplama ve mevduat haline getirme uygulamasını başlatmıştır.

TCMB'nin altın rezervinin artırılması ve yastıkaltı altının ekonomimize kazandırılması konusunda, 2016 yılında uygulamaya aldığı, bankalardaki altınların ve bankalar aracılığıyla hurda olarak toplanan altınların TCMB bünyesinde zorunlu karşılık olarak kabul edilebilmesi kararı, yastıkaltı altınların ekonomimize kazandırılmasına büyük destek olmuştur. Ayrıca TCMB rezervlerindeki altın payının artması, özellikle kriz durumlarında bir kalkan görevi görmesini sağlamakta ve TCMB'nin uluslararası gücünü ve güvenilirliğini artırmaktadır. Bu projeyi asli bir görev olarak üstlenmiş olan İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. projenin ülke ekonomisine maksimum katkıyı sağlaması amacıyla çalışmalarına devam etmektedir. Bilinmelidir ki böyle bir proje, dünyada ilk defa uygulanmakta ve başarılı olmaktadır. 2008 yılında ülkemizde sadece 3 banka Altın Bankacılığı faaliyetinde bulunur iken, geliştirdiğimiz bu projelerin ardından günümüzde 20 den fazla banka Altın Bankacılığı faaliyetinde bulunur hale gelmiştir.

İAR'ın tüm bu çalışmaları neticesinde Altın; Bankalarda alınabilen, satılabilen ve mevduat olarak tasarruf edilebilen bir finansal ürün haline gelmiştir.

Önsöz

Önümüzdeki dönemin en önemli projesi ise yastıkaltı altının ekonomiye kazandırılması konusunda İstanbul Altın Rafinerisi ve bankaların olduğu projeye kuyumcuların da dahil edilmesi olacaktır. Ülke çapında kuyumcularla beraber oluşturulacak KAD-SİS (Kuyumcu Altın Değerleme Sistemi) projesinde vatandaşlar artık bankaya gitmeye ihtiyaç duymadan, kuyumcular aracılığı ile altınlarının banka hesaplarına geçişini sağlayabilecektir. Bu da dünyada ilk defa gerçekleştirilen bir proje olacaktır.

Yüce ayette de belirtildiği gibi islamiyet parasal değerlerin stoklanarak ekonominin dışına çıkarılmasına razı değildir.

Bütün amacımız, ithal ettiğimiz ve çeşitli sebeplerle vatandaşlarımızca ekonominin dışına çıkarılarak ekonomimizi daraltan ve atıl kalan altını tekrar ekonomik sistem içine kazandırarak ekonomimizin genişlemesini sağlamaktır.

Bu bağlamda, gerek bireysel tasarrufların artırılması gerekse de yastıkaltındaki altınların bankalar ve kuyumcular aracılığı ile tekrar ekonomiye dahil edilmesi, bu projenin daha işlevsel, daha etkili olmasını ve yaygınlaştırılmasını teminen bu rapor hazırlanmıştır. Ayrıca bu raporda kuyumculuk sektörünün ihtiyaçlarına yönelik görüşlerimiz de yer almaktadır.

Bu rapor ile, ekonomik refahın sağlanması yönünde altının yeri ve önemi daha anlaşılır olacaktır. Bu bağlamda hazırlamış olduğumuz bu fikir ve öneriler kitapçığının faydalı olmasını temenni ederim.

Saygılarımla...

Av. Özcan **HALAÇ**

DÜNDEN BUGÜNE İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş. (İAR)

1996 yılında T.C. Hazine Müsteşarlığı ve İstanbul Altın Borsası'nın katkılarıyla kurulan İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. o günden bugüne gösterdiği gelişim ve piyasaya sağladığı güven ile altın sektöründe kendisini ispat etmiş ve sektörün lider firması olarak adını altın harflerle yazdırmıştır.

İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. dönem içerisinde kıymetli metaller rafinasyonu dışında Gramaltın üretimini Türkiye'de ilk defa başlatarak sektöre bu konuda da öncülük etmiştir.

İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. sektördeki öncülüğünü 2011 yılında yastıkaltı altınlarının ekonomiye kazandırılması projesini hayata geçirerek devam ettirmiş ve şu an hayata geçirmekte olduğu KAD-SİS (Kuyumcu Altın Değerleme Sistemi) projesi ile yine dünyada bir örneği bulunmayan bir projeye imza atmıştır. İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. halkımızın yastıkaltındaki altınlarını anlaşmalı kuyumcular aracılığı ile özel yazılım ve donanımlar vasıtasıyla banka hesaplarına aktarmasını sağlayan bir sistem geliştirmiştir. Uzun yıllar süren çalışmalar sonucu üretilen bu özel projenin bütün buluş, fikri mülkiyet hakları İstanbul Altın Rafinerisine aittir.

İstanbul Altın Rafinerisi'nin dönüm noktaları

1996 İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. Kuruluşu

19.07.1996 tarihinde T.C. Hazine Müsteşarlığı ve İstanbul Altın Borsası katkıları ile İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. kuruldu.

2003 Gram Altın Üretimine Başlama

2003 yılında, 1, 2.5, 5, 10, 20, 50 ve 100 gram'lık, GRAMALTIN markalı külçe altınlar üretilmeye başlandı.

2006 Türkiye'de Kabul Edilen İlk Resmi Altın ve Gümüş Rafinerisi

İstanbul Altın Rafinerisi, Türkiye'de resmi kurumlarda kabul edilen ilk altın ve gümüş rafinerisi olarak tarihte yerini aldı.

2007 Dubai Emtia Borsası Üyeliği

İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. 2007 yılında Orta Doğu'nun altın kalbi olan Dubai Emtia Borsası'na üye oldu.

2009 İAR GRAMALTIN'ın bankalarda mevduat olarak kabul edilmeye başlanması.

2011 London Bullion Market Association (LBMA) Listesine Girme Başarısı

Eylül 2011'de Londra Külçe Piyasaları Birliği'nin (LBMA) Dünyadaki En İyi Rafineriler Listesine (Good Delivery List) girdi.

2011 Yastıkaltı altınlarının ekonomiye kazandırılması projesinin hayata geçirilmesi.

Bu amaçla bankalarda vatandaşların altınlarını değerlendiren, vatandaşların yastıkaltı altınlarının mevduat olarak kabul edilmesine ve getiri elde etmesine olanak sağlayan altın hesaplarının açılması.

2011 TCMB ile yapılan çalışmalar sonucunda TCMB'nin altını zorunlu karşılık olarak kabul etmeye başlaması.

2014 COMEX'e Üyelik

İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş., Chicago Mercantile Exchange (CME) grubun bir üyesi olan ve dünyadaki vadeli altın borsası olarak bilinen COMEX'in (Commodity Mercantile Exchange) takas işlemlerinde ürettiği külçe altınları ile kabul gören Türkiye'nin ilk ve tek değerli maden rafinerisidir.

2016 Yeniçeri Altın Üretimine Başlanması

2016 yılında, "Yeniçeri" adı ile yatırımlık ve takı amaçlı altınların üretimine başlandı.

2020 KAD-SİS (Kuyumcu Altın Değerleme Sistemi) projesi

KAD-SİS projesi ile dünyada bir örneği bulunmayan bir projeye imza atılarak, halkımızın yastıkaltındaki altınlarını anlaşmalı kuyumcular aracılığı ile banka hesaplarına aktarmasının sağlanması konusundaki çalışmaların son aşamasına ulaştırılması.

2020 İstanbul Sanayi Odası (İSO) verilerine göre 2019 yılı üretimden satışlarda Türkiye 9.'su olmuş ve yine İstanbul Sanayi Odası (İSO) verilerine göre 2019 yılı en çok ihracat yapan firmalar arasında 9. sırada yer almıştır.

İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ'NİN İLKLERİ

- Türkiye'nin ilk resmi ALTIN rafinerisidir.

• Üretmiş olduğu altınlar, bankalarda mevduat olarak kabul edilen ve ayrıca fiziken geri ödemesi yapılabilen ilk Türk rafinerisidir.

• Altın piyasasında kabul gören, 995/1000 saflıkta 1 kilogram'lık altın külçeleri üreten ilk Türk rafinerisidir.

• 1gr, 2.5gr, 5gr, 10gr, 20gr, 50gr ve 100 gr GRAMALTIN markalı külçe altınları üreten Türkiye'deki ilk rafineridir.

• Ürettiği külçe altınlar; İstanbul Altın Borsası, T.C. Darphanesi ve bankalar tarafından kabul gören ilk rafineridir.

- Türkiye'de 999,9/1000 saflıkta altın üretimi yapabilen ilk rafineridir.

• Ürettiği altınlar COMEX (ABD Emtia Borsası)'nda işlem görebilen tek Türk rafinerisidir

• Ürettiği altınlar, DMCC'de (Dubai Emtia Borsası) kabul gören ilk Türk altın rafinerisidir.

• Türk Akreditasyon Kurumu'na (TÜRKAK) akredite olarak TS/EN ISO 17025 belgeli analiz laboratuvarına sahip olan ilk Türk altın ve gümüş rafinerisidir.

• 2.5gr, 5gr, 10gr, 20gr, 50gr ve 100 gr GramGümüş ve 250gr, 500gr, 1kg külçe gümüş üreten Türkiye'deki ilk rafineridir.

- Bankalar için ATM altınını üreten ilk ve tek rafineridir.

• Uzun yıllar süren bir çalışmanın eseri olan Altın Bankacılığı' nı (Yastıkaltı altınların ekonomiye kazandırılması projesi) hayata geçiren ve bunu 2011 yılında ilk kez uygulamaya başlayan proje ve fikir sahibi kuruluştur.

• Kuyumcu Altın Değerleme Sistemi (KAD-SİS) projesinin yaratıcısı, fikri mülkiyet haklarının ve projenin tek sahibidir.

• İstanbul Altın Rafinerisi tarafından üretilen altınların uluslararası akreditasyonları nedeni ile tüm dünyada Merkez Bankaları, Bankalar, Takas Merkezleri, Kıymetli Metal Borsalarında hiçbir kontrol ve denetime tabi olmadan geçerliliği bulunmaktadır.

GENEL OLARAK İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ'NİN ALTIN BANKACILIĞI ÇALIŞMALARI

İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş., 2011 yılında, 5.000 ton (Temmuz 2020 itibarıyla yaklaşık 310 milyar USD) olduğu tahmin edilen yastıkaltı altınlarının ekonomiye kazandırılması projesini hayata geçirmiştir.

Yastıkaltındaki fiziki altın, ülke ekonomisi için ciddi bir finansal kaynaktır. Bu kaynak finansal sistemin dışında atıl bir şekilde saklanmaktadır. TCMB'nin yastıkaltından gelen fiziki altına zorunlu karşılıkların ayrılmasında ayrıcalık tanınması sonucunda bankalar bu kaynağın sisteme dahil edilmesi için daha fazla uğraş vererek büyüme için gerekli olan iç kaynak ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlamışlardır.

Bu proje yastıkaltındaki altınların ekonomiye kazandırılması sonucu bankalarda yaratılan ek kaynağın finansal sisteme girmesi ile kamu ve özel sektörün yurt dışından borçlanma ihtiyacının azalmasına, ithalatın azalıp ihracatın artması sayesinde dış ticaret açığının azalmasına katkı sağlamaktadır. Bankacılık kesimi dışında kalmış vatandaşımızın sisteme dahil edilmesi ile bireysel tasarruf oranlarındaki artış ülkemiz verilerine olumlu etkide bulunmaktadır.

Yastıkaltı altınları ekonomiye kazandırma projesi daha önce bankacılıkla sınırlı ilişkisi olan altına yatırım yapan kesimlerin farklı bankacılık ürünlerini kullanmasına ve geleneksel olarak aile bütçesinden altına yatırım yapan ev hanımlarına da ulaşılmasına imkan sağlamıştır.

İAR öncülüğünde gerçekleştirilen Altın Bankacılığı modeli sayesinde bankalar yeni müşteriler kazanarak finansal kaynaklarını artırırken, müşteriler de ellerindeki altının çalınma ve kaybolma riskine karşı önlem almışlar, aynı zamanda kâr payı ya da faiz getirisi elde etme şansına sahip olmuşlar, daha da önemlisi yastıkaltında olan altınlar ülke ekonomisine kazandırılmıştır.

Halktan gelen altınların bankalar tarafından SWAP yapılarak nakde dönmesi, likiditenin artması ve faizlerin düşmesi etkisi de göstermektedir. Bunun yanında altınların ihraç edilmesi ile dış ticaret açığının düşmesi, TCMB rezervlerinin artması, ülke notunun artmasına kadar gidecek olumlu etkilere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Altın bankacılığının toplum için bir diğer katkısı TCMB'nin zorunlu karşılıklarda fiziki altına sağladığı imkanlar neticesinde bankalarca ulaşılan yastıkaltı altınların sisteme girmesi ve kayıt dışını da azaltıcı bir etki yaratmasıdır.

Türkiyede ilk defa İstanbul Altın Rafinerisi tarafından üretilen GRAMALTIN yatırım amaçlı olarak kullanılan külçe altın olarak altına dayalı yatırım ürünlerinde çeşitliliği de artırmıştır.

İAR, sürdürülebilir büyüme için yastıkaltındaki altının ekonomiye kazandırılmasını aynı zamanda bir sosyal sorumluluk projesi olarak görmekte olup, yastıkaltındaki altının ekonomiye kazandırılması yönündeki geliştirdiği sistemler, yayınlar, öneri setleri ile Türk ve dünya piyasası için bu sistemin oluşturulup, geliştirilmesinde öncü rolü oynamaktadır.

YASTIKALTINDAKİ ALTIN

Altın, ülkesi ve milliyeti olmayan, tasarruf ve yatırım amacıyla kullanılan bir para birimi olmasının yanında, süs ve ziynet eşyası olarak da kullanılan bir emtiadır. Halkımız yüzyıllardan beri altın birikimi yapmakta ve genellikle bu birikimi, evlerinde kendilerince güvenli bir yerde (çatı arası, buzdolabı, yastık içi, koltuk altı, çekmece, toprağa gömme... vb) ya da kiralık kasalarda muhafaza etmektedirler. Bu muhafaza etme biçiminin sonucunda altınlar, ekonomik sistemin dışında kalmakta, tasarruflar kayıt altına alınamamakta ve değerlendirilememektedir.

Yastıkaltındaki altınlar ülke ekonomimiz açısından atıl bırakılmayacak kadar kıymetli olup, uzun yıllardır para politikası aracı olarak kullanılmayı beklemekteydi.

Ülkemizde altının neden ekonomik sistemin dışına çıktığı incelendiğinde;

■ Geleneksel olarak toplumumuzda kadınların, fiziki altına yatırım yapma eğiliminin yüksek olmasıdır. Bu eğilimin yüksek olmasının sebebi, toplumumuzda kadınların altını bir güvence olarak görmesi, hatta eşinden ve ailesinden bile saklayacak derecede kendine ait bireysel bir yatırım aracı olarak değerlendirmesi ve farklı yatırım araçlarını tanımaması,

■ Altın yatırımcısının önemli bir bölümünün, altınlarının her an ellerinin altında olmasını, altınlarına fiziki olarak dokunabilme isteği ve korumak istemeleri,

■ Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun sunduğu altın için de geçerli olan 150,000 TL devlet garantisinin yaygın olarak bilinmemesi,

■ Faiz hassasiyeti olan vatandaşlarımızın faizden kaçınarak enflasyona karşı tasarruflarını koruma istekleri,

■ Finansal okuryazarlığın az olması,

■ Takı olarak kullanım ile sosyal statü kazanımı ve aynı zamanda yatırım da yapılmış olması

■ Mevcut sistemde tasarruf sahibinin bankaya fiziki olarak yatırdığı altının tamamını ya da bir kısmını fiziki olarak çekememesi,

■ Bankalarda altın mevduat hesaplarına uygulanan getiri oranlarının diğer para birimlerine göre çok düşük kalması,

■ Düğünler ve genelde kadınların yapmış olduğu gün faaliyetleri sonucu altının ödünç aracı olarak fiziken kullanılması ve elde tutulması gibi nedenler görülmektedir.

TCMB ve İstanbul Altın Rafinerisi Yastıkaltı Altın Miktarı Hesaplamaları

TCMB tarafından 1984 yılı ve sonrası resmi rakamlara göre yapılan hesaplamalar sonucunda, son 30 yılda Türkiye'de yastıkaltına giden ve ekonominin dışında kalan altının 3.000 tondan fazla olduğu görülmektedir. Bu hesaplamanın son 30 yılın resmi rakamları ile yapıldığı, eski yıllarda

yapılan büyük miktarda kayıt dışı ticaret ve halen ciddi miktarda dolaşımda olan Osmanlı dönemine ait altınlar da göz önüne alındığında, bu rakamın 5.000 ton civarında olduğunu, Temmuz 2020 değeri ile yaklaşık 310 milyar USD ekonomik büyüklüğün yastıkaltında atıl kaldığını söyleyebiliriz.

11.08.1989 tarihli Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar gereği işlenmemiş altın ithalatı TCMB iznine tabiidir. 21 Aralık 1994 tarihinde bu kararda yapılan değişiklik ile işlenmemiş altın ithalatı TCMB ile Kıymetli Madenler Borsa üyesi kıymetli maden aracı kuruluşları tarafından yapılabilir hale gelmiştir.

YASTIKALTINDAN ÇIKARILAN ALTIN	
Yıl	Miktar (KG)
2011	806
2012	10.020
2013	10.795
2014	13.569
2015	9.798
2016	6.486
2017	8.519
2018	9.290
2019	10.526
Toplam	79.809

↑ Üstteki tabloda yer alan veriler sadece İstanbul Altın Rafinerisi Altın Bankacılığı projesi ile yastıkaltından çıkartılan altın miktarıdır. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tahvilleri ve kira sertifikaları ile çıkartılan altınlar ilave edildiğinde toplam miktar 100 tona yaklaşmaktadır.

YASTIKALINA GİDEN TAHMİNİ ALTIN (TON)

Yıllar	Altın İthalatı	Üretim	Altın İhracatı	Yastıkaltına Giden
1984	0	0	0	0
1985	26,4	0	0	26
1986	8,1	0	0	8
1987	8,5	0	0	9
1988	2,3	0	0	2
1989	85	0	0	85
1990	124	0	0	124
1991	99	0	0	99
1992	126	0	1	125
1993	158	0	2	156
1994	39	0	4	35
1995	107	0	5	102
1996	135	0	9	126
1997	178	0	15	163
1998	191	0	22	169
1999	123	0	32	91
2000	220	0	86	134
2001	122	1,4	69	54
2002	151	4,3	85	70
2003	242	5,4	94	153
2004	283	5	112	176
2005	291	5	201	95
2006	229	8	118	119
2007	260	10	139	131
2008	200	11	214	-3
2009	62	14,5	202	-126
2010	75	17	109	-17
2011	134	24,6	84	75
2012	146	29,5	251	-76
2013	339	33,5	71	302
2014	179	31	76	134
2015	93	27,5	191	-71
2016	175	24,5	224	-25
2017	394	22,5	157	260
2018	272	27,1	65	234
2019	231	38	41	228
2020 Haziran	143	20	24	140
TOPLAM	5652	360	2703	3.309

TÜİK-Türkiye İstatistik Kurumu, Altın Madencileri Derneği

* 2020 Haziran Üretimi ortalama olarak verilmiştir

(TON)

Fiziki altının dünyada en yoğun talep gördüğü ülkelerden biri olan Hindistan'da yastıkaltında olduğu tahmin edilen altın miktarı yaklaşık 25 bin tondur. Hindistan nüfusunun yaklaşık 1.4 milyar olduğu düşünülürse, kişi başı yastıkaltındaki altın miktarı yaklaşık 17 gramdır. Ülkemizde yastıkaltında olduğu öngörülen altın 5.000 tondur. Ülkemiz nüfusunun 83 milyon olduğu dikkate alındığında ülkemizde **kişi başı yastıkaltı altın yaklaşık 60 gram** olarak hesaplanmaktadır.

Dünyanın altına en yoğun talep gösteren ülkesi Hindistan'da dahi kişi başı yastıkaltında saklanan altın 17 gram iken, ülkemizde yastıkaltında saklanan altın miktarı Hindistan'daki miktarın yaklaşık 4 katı büyüklüğündedir. Bu miktar, ülkemizin ekonomik sisteme katılmamış finansal büyüklüğü göstermekte

olup, yaklaşık 310 milyar USD kaynak ekonominin dışında atıl durumda bulunmaktadır. Kişi başı yastıkaltında saklanan altın miktarına bakıldığında hiç azımsanmayacak bir büyüklükte olduğu ve ülkemizde altına olan ilginin ne kadar büyük olduğu görülmektedir.

Üstteki "Yastıkaltına Giden Altın" başlıklı Tablodaki çalışma TCMB tarafından yapılan hesaplamalara dayanarak İstanbul Altın Rafinerisi tarafından güncellenerek devam ettirilmiştir. İstanbul Altın Rafinerisinin yastıkaltındaki altın miktarı hakkında kurumsal görüşü şöyledir;

Özellikle 1980 yılı öncesi ülkemizdeki yüksek enflasyon, döviz yasağı ve yatırım araçlarının azlığı (faiz, gayrimenkul ve altın dışında çok fazla alternatifin olmaması) altın yatırımlarını cazip halde tutmuştur. Özellikle o dönemlerde kayıtdışılığın fazla olması ve daha da önceye gidersek, II. Dünya Savaşı sonrası insanların altına yoğun ilgi duyduğu ve yatırım aracı olarak çoğunlukla altını tercih ettiği görülmektedir. Bu yıllardaki kayıtdışılık ve resmi rakamlara ulaşamaması, bizleri bu yıllara ait yastıkaltına giden altın verilerini tahmin etmeye zorlamaktadır. 25 yıldır bu piyasada yer alan İstanbul Altın Rafinerisi olarak sektördeki tecrübe ve bilgi birikimimiz ile yaptığımız çalışmalar sonucunda tahminimiz yastıkaltında en az 5.000 ton altının var olduğudur.

ALTIN BANKACILIĞI

Altın Bankacılığı Nedir?

2011 yılında, İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. öncülüğünde, yastıkaltındaki altınların ekonomiye kazandırılması ve yapılacak altın yatırımların yastıkaltına gitmemesi amacıyla bir model geliştirilmiştir. Ülkemizde bankaların altın piyasasında daha aktif olması, altınların yastıkaltında kalmaması ekonomimiz açısından oldukça önemlidir. Altını yatırım aracı olarak gören vatandaşlarımızın, yatırımlarını bankalar vasıtasıyla gerçekleştirmesi ve bankaların bu altınları kullanmasının sağlanması önceliğimiz olup, amacımız yastıkaltına giden altının önünü keserek dolaylı olarak altın ithalatının azalmasını sağlamaktır.

Bir diğer amacımız ise, hali hazırda yastıkaltına gitmiş altınların yine bankalar aracılığıyla yastıkaltından çıkartılması, tasarruf sahiplerinin en düşük maliyetlerle altınlarını yastıkaltından çıkartıp bankalara koyması ve aynı zamanda bu altınları üzerinden gelir elde etmesi, bankaların bu altınları sektöre uygun maliyetli kredi olarak kullanarak bankacılık faaliyetlerinde değerlendirilmesi, sonuç olarak yastıkaltında duran altınların ekonomimize dahil edilmesidir.

Bu model, İAR'ın görevlendirdiği altın eksperlerinin banka şubelerinde müşterilerin getirmiş olduğu altınların değerlemesini yapması ve bu altınların 24 ayar karşılıklarının müşterilerin hesabına kaydı altın olarak geçilmesi esasına dayalıydı. Model çerçevesinde, bankalar yeni müşteriler kazanarak, kaynaklarını arttırırken müşteriler de ellerindeki altını banka hesabına fiziken yatırıp fiziken çekebilecek, bunların yanında altınlarını çalınma ve kaybolma riskine karşı maliyetsiz olarak sigortalanmasını da sağlamış olacaktı. Aynı zamanda bankaların altına kâr payı ya da faiz vermesi ile vatandaşlar dövize yatırım yerine altını tercih edecek ve daha da önemlisi, yastıkaltında reel ekonomi içine dahil edilmeyi bekleyen altınlar ülke ekonomisine kazandırılmış olacaktır. Bu model sonrasında, o tarihlerde sadece 3 banka altın bankacılığı faaliyetinde bulunur iken, bugün 20'den fazla banka altın bankacılığı faaliyetinde bulunmaktadır.

Yüzyıllardan beri süregelen fiziki altın tasarrufu yapma ve saklama kültürünün karşısında, 2011 yılında başlatılan hurda altın toplama projesi her geçen yıl başarısını artırarak ilerlemiş ve T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca ilk defa çıkarılan Altın Tahvili ve Altına Dayalı Kira Sertifikası'na öncülük ederek aynı model uygulanmıştır.

İlk başlarda İstanbul Altın Rafinerisi öncülüğünde Türkiye'deki yastıkaltı altınların ekonomik sisteme kazandırılması amacıyla başlatılan bankalar vasıtasıyla hurda altın değerlendirme projesi bankaların altın stoklarının artmasına sebep olmuştur. Bankaların artan bu stokları kredi olarak değerlendirememesi gibi nedenlerden ötürü hurda altın toplama projesine ilgisi giderek azalmıştır. Bu sorunun önüne geçmek için İstanbul Altın Rafinerisi, TCMB ve üst merciler ile görüşerek yeni bir öneride bulunmuş, ve TCMB, İAR'ın önerisi ile, yastıkaltındaki altınların ekonomiye kazandırılmasına yönelik 2011 yılında aldığı kararla bankalara zorunlu karşılıkların belli bir oranının altın olarak TCMB'ye verebilme imkânını sağlamıştır.

Hem bankaları teşvik etmek için, hem yastıkaltı altının ekonomimize kazandırılması için, hem de rezerv çeşitliliğinin artırılması için dünyada ilk defa gerçekleştirilen bu uygulama sayesinde bankalar TCMB'ye, Türk Lirası yerine daha düşük maliyetlerle sahip oldukları altını karşılık olarak vererek, ellerindeki Türk Lirasını ekonomiye kazandırmak suretiyle kârlılıklarını artırmışlardır. Bunun sonucunda bankalar altın ve altına dayalı ürünlere hak ettiği önemi vermeye başlamışlar, hurda altın toplamının dışında, altın alım satımı ve altına yönelik yeni ürünler geliştirmeye başlamışlardır.

Hurda altın toplama projesi ülke ekonomisinin menfaatleri için önem taşıyan bir proje olmasına rağmen, bazı bankalar, altın toplamaya yönelmek yerine, daha kolay yöntemler olan yurt dışından swap ve lease yöntemi ile altın getirme yöntemlerini kullanarak altın hesaplarının büyüklüğünü artırarak TCMB'nin sağladığı bu imkandan faydalanmışlardır. **Burada asıl amaç yastıkaltı altının ekonomiye kazandırılması olmalıdır. Bu amaçla bankaların daha çok tanıtım ve bilgilendirme yapmaları ve mudilerine daha çok kazanç sağlamaları gerekmektedir.**

Bu durum aşağıdaki grafikte de izah edilmeye çalışılmıştır;

İstanbul Altın Rafinerisi olarak önerimiz, bu oranın vatandaştan toplanan hurda altın için sağlanan %15'lik imkan diliminin en az %30 olması ve de sadece halktan toplanan altının TL karşılığı zorunlu karşılık olarak kabul edilmesidir.

Yastıkaltı altınların ekonomiye kazandırılması projesinde bankalar hayati bir önem taşımaktadır. Bankalarda açılan hesaplara kayıt edilen hurda altınlar ancak banka kanalıyla ekonominin içine dahil edilebilmektedir. Çünkü kanunen mevduat sadece bankalar tarafından toplanabilmektedir.

Bazı bankalar, halktan hurda altın toplama projesine, sırf karlılık bakış açısı ile baktıklarından yeterli desteği verememiş olabilirler, ancak, projenin kârlılığın yanında topluma olan katkıları ve sosyal sorumluluk boyutunu da dikkate aldıklarında daha çok destek vermeleri muhtemeldir.

TL ZORUNLU KARŞILIKLAR İÇİN KABUL EDİLEN HURDADAN ALTIN ORANI

MEVCUT OLMASI İSTENEN

%15

%30

ALTININ LİKİDİTEYE VE BANKACILIK SİSTEMİNE KATKISI

Altının, Para politikaları aracılığı ile likiditeye ve Banka kârlılıklarına katkısı zorunlu karşılıklar aracılığı ile olmaktadır. Zorunlu karşılıklar (eski adı ile mevduat munzam) Bankaların topladıkları mevduattan zorunlu olarak Merkez Bankasında bloke bir hesapta tutmak üzere ayırmak zorunda oldukları kısımdır.

Merkez Bankası zorunlu karşılık tutarını yükselterek Bankaların verebileceği kredi miktarını azaltma yolu ile daraltıcı, zorunlu karşılık tutarını azaltarak ise Bankaların verebileceği kredi miktarını çoğaltma yolu ile genişletici para politikaları uygulamaktadır.

TCMB tarafından zorunlu karşılıkları için Merkez Bankası'nda bulunması gereken Türk lirası karşılıkların belirli bir yüzdesinin altın cinsinden tutulmasını sağlayan Rezerv Opsiyon Mekanizmasının (ROM) devreye sokulması ile Bankalar Merkez Bankasında TL likidite yerine altın tutma imkanına kavuşmuşlardır. Bu yolla Bankalar altını Merkez Bankasında zorunlu karşılık olarak tutarak, bunun yerine Merkez Bankasına zorunlu karşılık olarak yatırmak zorunda oldukları tutarı kredi olarak kullandırma imkanına kavuşmuşlardır.

Aşağıdaki tabloda, altın mevduatının TCMB zorunlu karşılığı olarak ayrılmasının bankalara sağladığı ek likidite ve sonucunda oluşan kâr hesaplaması görülmektedir.

ALTININ LİKİDİTEYE VE BANKACILIK SİSTEMİNE KATKISI			
Yıl	Zorunlu karşılık ROM ile sağlanan TL likidite	Sağlanan ek likidite ile elde edilen minimum kar	Ort. tüketici kredisi faiz oranı (İhtiyaç+Taşıt+Konut)
2011	4.6	0.6	13.9%
2012	16.2	2.5	15.6%
2013	18.8	2.2	11.8%
2014	20.8	3.0	14.2%
2015	23.3	3.5	14.9%
2016	18.3	3.0	16.2%
2017	31.5	5.1	16.1%
2018	26.5	6.7	25.3%
2019	17.4	3.9	22.3%
Toplam	177.5	30,4	(milyar TL)

Kaynak; TCMB, BDDK

Yukarıdaki tabloda 2011 ile 2019 yılları arası için hesaplamada da görüldüğü gibi ROM uygulaması ile bankalar ; 9 yılda toplam 177.5 milyar TL (yıllık 19.7 milyar TL) ilave likidite sağlamışlardır. Sağlanan bu ek likidite ile elde edilen kâr sütunu ise, bankanın bir yıl boyunca TCMB'ye vermeyip kredi olarak kullandığı paradan elde ettiği yıllık tahmini kârdır. Bankalar minimum kâr sütununda görüldüğü gibi 9 yılda toplam 30.4 milyar TL (yıllık 3.377 milyar TL) ilave kâr elde etmişlerdir.

Sağlanan ek likidite ile bankalar tarafından elde edilen minimum kâr, zorunlu karşılık ile sağlanan TL likiditenin, ilgili yıla ait ortalama kredi kullandırma oranları (KMH hariç, konut, taşıt ve tüketici kredisi oranları kullanılarak) hesaplanmıştır.

ALTIN BANKACILIĞI SÜRECİ NASIL İŞLER?

ALTIN BANKACILIĞININ SAĞLADIĞI FAYDALAR

HANE HALKI TASARRUFLARININ KAYIT ALTINA ALINMASI VE TASARRUF ORANININ ARTMASI

Hanehalkı tasarruf oranımızın düşük olması yıllardır kronik hale gelmiş bir sorundur. Bu oranın resmi raporlamalarda düşük görünmesinin sebeplerinden biri, önemli miktarda mevcut tasarrufumuzun kayıt dışı olmasıdır.

HANE HALKI TASARRUF ORANI (%)

*TÜİK - Kurumsal sektör hesapları en son 2015 yılı verileri yayınlanmıştır

Ülkemizde yastıkaltında olduğu tahmin edilen altın miktarı en az 5.000 ton civarındadır. Temmuz 2020 itibari ile yaklaşık **310 milyar USD** olarak tahmin edilen yastıkaltındaki altınların büyük bir kısmı kiralık kasalarda, evlerde muhafaza edilmekte veya kuyumcuların kasalarında emanet olarak atıl durmaktadır. Yastıkaltı altın toplama projesinin hayata geçtiği 2011 yılından 2019 sonuna kadar T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Darphanesi'nde **340 ton altın sikke üretilmiştir (Yaklaşık 21 Milyar USD)**. Bu basılan sikkelerin hemen hemen tamamı yastıkaltında saklanmaktadır. **Yastıkaltındaki altınların ekonomiye kazandırılması, kaynaklar arası bir geçiş değil, gerçek anlamda ekonominin dışında kalmış bir kaynağın ekonominin içine alınması anlamına gelmektedir.**

Yastıkaltındaki altınların değeri cari fiyatlarla yaklaşık 310 milyar USD'dir. Bu rakam 2019 Yılı Gayrisafi Yurt İçi Hasılamızın olan 754 Milyar USD'nin % 41'ine tekabül etmektedir."

Bu rakamın sadece % 2'lik kısmı bankalar aracılığı ile ekonomiye kazandırılmıştır. Ekonomiye kazandırılan oranın % 20'lere çıkarılması ile kayıt altına alınmış ve ekonomiye tekrar kazandırılmış olan **tasarruf miktarı yaklaşık 62 milyar USD olacaktır.** (Altın/TL/USD fiyatına göre değişiklik gösterebilir)

Bireysel Emeklilik Sistemi, finansal sistemin uzun vadeli kaynak ihtiyacını karşılamak ve kayıtlı tasarruf hacmini arttırmak amacıyla kurulmuş olan bir sistemdir. Sistemin yapısı hurda altınların yastıkaltından çıkarılması projesi ile benzer amaçlara sahiptir, Bireysel Emeklilik Sistemi içerisindeki emeklilik şirketlerinin, belli fonlara katkı payı olarak hurda altın kabul edebilmesi ve bu kabul edilen altınlar için tasarruf sahiplerine ek bazı avantajların sağlanması projeye, uzun vadeli yatırım prensibi ile çalışan sistem aracılığı ile ekonominin dışında kalan altınların ekonomiye kazandırılması yoluyla katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bireysel Emeklilik Sistemine, tasarruf miktarını arttırmak için, devletin getirmiş olduğu birçok teşvikten sonra katkı paylarından toplanmış olan fon miktarı Nisan 2020 itibari ile yaklaşık 16,38 milyar USD'dir. Bu rakam yastıkaltında olduğu düşünülen 5.000 ton altının (310 Milyar USD) sadece %5.2'sine tekabül etmektedir.

24,5 MİLYAR USD'LİK ALTIN İTHALATI ENGELLENDİ

2020 Haziran ayı itibarıyla bankalardaki toplam altın mevduatı 24,5 milyar USD'dir. (USD/TRY 6,85 olarak hesaplanmıştır). Bu miktarın büyük bir kısmı yastıkaltına gidecekken bankaya gelmiş olan ve fiziki altın tasarrufu yerine kaydi altın olarak bankada kalmış olan altın miktarıdır. Eğer bu imkan olmasaydı aynı miktarda altın yurtdışından ithal edilecek ve tasarruf olarak yastıkaltına girecekti.

Hanehalkı tasarruflarının yastıkaltından çıkartılarak ekonomiye kazandırılmasının faydalarından biri de tasarruf oranının artmasıdır. Tasarruf oranımızın artması sürdürülebilir büyüme için gerekli olan ön koşulu sağladığımızın bir göstergesi olduğundan, yabancı yatırımcılar açısından da olumlu bir veri olarak kabul edilecektir.

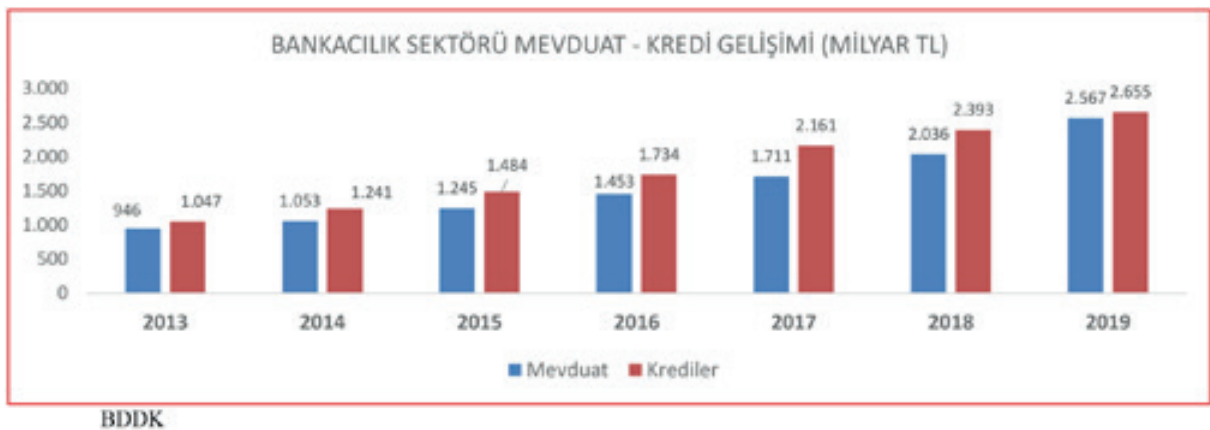
HURDA ALTIN TOPLAMA PROJESİ İLE LİKİDİTENİN ARTIRILMASI

Bankaların finansal sistem içerisindeki ana rolü kaynak fazlası olan kesim ile kaynak ihtiyacı olan kesim arasında köprü vazifesi görmektir. Bu rol, ülke ekonomisinin sürdürülebilir bir büyüme sağlaması için önem teşkil etmektedir. Sürdürülebilir büyümenin sağlanması için yatırımların süreklilik arz etmesi gerekmektedir. Bunun için, öz kaynakları ile yatırım gerçekleştiremeyen üretici kesimin bu kaynak ihtiyacı, finansal sistem içerisinde bankalar tarafından sağlanmaktadır. Zorunlu karşılıklarda, TL zorunlu karşılık yerine altının kabul edilmesi, bankaların TL likiditesini artırarak kârlılıklarına olumlu katkı sağlamıştır. Bankalar, altının kaynağının ne olduğuna önem vermeksizin bu imkândan faydalanmıştır. Bu duruma makroekonomik bir bakış açısı ile baktığımızda, hurda altın toplama projesi kapsamında elde edilmemiş, swap yöntemi ile veya TL'den ya da USD'den altına dönmüş olan bir kaynak, aslında reel bir kaynak artışı olmayıp fiktif bir artışı olarak değerlendirilmelidir.

Reel bir kaynak artışı sağlamanın yolu, finansal bir enstrüman olmayan hurda altının finansal sisteme dahil edilmesidir.

Bu kaynak artışı, sürdürülebilir bir büyüme için çok önemlidir. **Hurda altın toplama, kaynaklar arasında bir geçiş değil tam manasıyla bir kaynak artışıdır.** Yastıkaltında kalarak ekonomik sistemin dışına çıkarılmış, halihazırda mevcut olan fakat kullanılmayan çok ciddi miktardaki kaynak, tekrar ekonominin içine dâhil edilerek kullanılabilir hale gelecektir. Bu durum zaman içinde büyüme hedeflerimiz için ortaya çıkacak likidite ihtiyacını karşılayacaktır.

BANKACILIK SEKTÖRÜ MEVDUAT KREDİ GELİŞİMİ

ALTIN MEVDUATININ İLLERE GÖRE DAĞILIMI (HAZİRAN 2020)

Şehir	Toplam altın mevduatı (Bin TL)	Haziran sonu altın kuru	Toplam altın mevduatı (KG)	% Dağılım
İstanbul	53.886.220	392,48	137.297	32,61%
Ankara	18.610.108	392,48	47.417	11,26%
İzmir	9.752.260	392,48	24.848	5,90%
Bursa	5.650.266	392,48	14.396	3,42%
Antalya	4.802.146	392,48	12.235	2,91%
Kocaeli	4.057.416	392,48	10.338	2,46%
Konya	3.970.753	392,48	10.117	2,40%
Adana	2.642.274	392,48	6.732	1,60%
Mersin	2.492.844	392,48	6.352	1,51%
Yurt Dışı	2.451.356	392,48	6.246	1,48%
Balıkesir	2.298.469	392,48	5.856	1,39%
Eskişehir	2.181.050	392,48	5.557	1,32%
Muğla	2.163.665	392,48	5.513	1,31%
Denizli	2.116.783	392,48	5.393	1,28%
Samsun	1.985.777	392,48	5.060	1,20%
Diğer	46.162.579	392,48	117.618	27,94%
Toplam	165.223.966	392.48	420.974	

KIYMETLİ MADEN DEPO HESAPLARININ VADE YAPISINA GÖRE DAĞILIMI (2019)

1 aya kadar vadeli	4%
1-3 aya kadar vadeli	11%
3-6 aya kadar vadeli	3%
6-12 aya kadar vadeli	3%
1 yıl üzeri vadeli	2%
Vadesiz	77%

KIYMETLİ MADEN DEPO HESAPLARININ MEVDUAT BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE DAĞILIMI (2019)

10.000TL'ye kadar	5%
10.000-50.000 TL arası	24%
50.000-250.000 TL arası	38%
250.000-1.000.000 TL arası	17%
1.000.000 TL üzeri	16%

ALTIN KREDİLERİNİN İLLERE GÖRE DAĞILIMI (HAZİRAN 2020)

Şehir	Altın kredileri	Haziran sonu altın kuru	Toplam altın kredileri (KG)	% Dağılım
İstanbul	4.948.628	392,48	12.609	77,36%
Çorum	249.382	392,48	635	3,90%
Trabzon	102.412	392,48	261	1,60%
Bursa	80.538	392,48	205	1,26%
İzmir	78.338	392,48	200	1,22%
Ankara	60.975	392,48	155	0,95%
Mersin	52.403	392,48	134	0,82%
Kayseri	50.369	392,48	128	0,79%
Antalya	47.545	392,48	121	0,74%
Kahramanmaraş	47.303	392,48	121	0,74%
Adana	44.588	392,48	114	0,70%
Samsun	43.091	392,48	110	0,67%
Tekirdağ	42.726	392,48	109	0,67%
Şanlıurfa	41.051	392,48	105	0,64%
Gaziantep	32.892	392,48	84	0,51%
Diğer	474.474	392,48	1.209	7,42%
Toplam	6.396.715	392.48	16.298	

BANKA MÜŞTERİSİ OLMAYAN KESİMİN FİNANSAL SİSTEME DAHİL EDİLMESİ

Bankaların hurda altın toplama stratejileri çerçevesinde özellikle daha önce sadece altına yatırım yapan ve banka müşterisi olmayan bir kitleye ulaşması ve bunları bankacılık sistemi ile tanıştırmaları da mümkün hale gelebilecektir.

Bu durum daha önce bankalarla sınırlı bir ilişkisi olan bu kesimin, farklı bankacılık ürünleri kullanması için de bir kapı açabilecektir. Bunun sonucunda, tasarruflarını daha önce finansal sistem dışında değerlendiren bireylerin sistem içinde rol almaları sağlanacaktır. Böylelikle finansal okuryazarlık oranının artırılmasına yönelik çalışmalara bir katkı sağlanmış olacaktır.

TCMB'nin zorunlu karşılıklarda yastıkaltından çıkarılan hurda altına daha fazla ayrıcalık tanınması ile, bankalar daha çok müşteriye ulaşmaya çalışacak, bunun sonucunda kayıt dışı kaynakların finansal sisteme daha fazla dahil olması sağlanacaktır.

KADIN YATIRIMCILARIN EKONOMİK HAYATA DAHA FAZLA DAHİL OLMASI VE ALTININ TEMİNAT OLARAK KABUL EDİLMESİ

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın kadınlara yönelik mikro kredi projelerinde altınların teminat olarak kabul edilmesi, mikro kredilerden faydalanan kişi sayısını arttıracaktır.

Kadınlar ellerinde atıl olarak tuttıkları altınları bankalara teminat olarak göstererek, KOSGEB, TUBİTAK, Kalkınma Ajansları ve ilgili diğer teşvik desteği sağlayan kuruluşların da projenin içinde olması ile birlikte kadın girişimciler uygun maliyetli fonlara erişebilecek, bu sayede hem ekonominin içinde yer alabilecek hem de ekonomik özgürlüklerine sahip olabileceklerdir.

Hem kentsel hem de kırsal bölgelerde kadın girişimcinin desteklenmesi sayesinde yastıkaltında bekleyen ve ekonomik bir fayda üretmeyen altın, dikiş makinesinden ineğe, halı dokuma tezgâhından seracılığa kadar ihtiyaç duyulan sermayeye dönüşerek ailelerin geçimini sağlamaya destek olacak ve ekonominin tabanı genişleyecektir.

ALTIN İHRACATI İLE DIŞ TİCARET AÇIĞININ AZALTILMASI

Ülkemizin en önemli problemlerinden biri de yıllardan beri süregelen dış ticaret açığıdır. Dış ticaret açığının artmasına neden olan kalemlere bakıldığında ise en önemli sebeplerden birinin altın ithalatı olduğu görülmektedir.

Uluslararası Standart ticaret sınıflaması altında parasal olmayan altın hariç altın kalemi başlığı altında izlenen altın ithalatı, 2010 – 2020 haziran arasında 96,7 milyar USD olarak gerçekleşmiş, aynı dönemde ihracat rakamı ise 51,8 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. Yani altının bu dönemde dış ticaret açığına 405,2 milyar USD negatif bir etkisinin olduğunu söyleyebiliriz. İthalattaki bu artışın en önemli sebebi, iç tüketimi karşılamak için ihtiyaç duyulan altın olarak düşünülebilir.

CARİ İŞLEMLER HESABI

TCMB

TÜRKİYE ALTIN İTHALAT - İHRACAT (MİLYAR USD)			
Yıl	İhracat	İthalat	Fark
2010	2,1	2,5	-0,5
2011	1,5	6,3	-4,8
2012	13,3	7,6	5,7
2013	3,3	15,1	-11,8
2014	3,2	7,1	-3,9
2015	7,4	3,4	4,0
2016	8,2	6,5	1,8
2017	6,6	16,6	-10,0
2018	2,6	11,3	-8,7
2019	2,0	11,2	-9,2
2020 Haziran	1,5	9,1	-7,6
Toplam	51,8	96,7	-45,0

TÜİK-Türkiye İstatistik Kurumu

2013 yılı ve özellikle 2016 sonrası verilerine bakıldığında bunun etkileri çok net olarak görülmektedir.

İhtiyaç duyulan bu altını ithal etmek yerine kendi atıl kaynaklarımızı ekonomiye kazandırabiliriz. Altın toplama ile bankalara kaynak oluşturan altınlar, yine bu bankalar tarafından altın üreticisi firmalara kredi olarak verilebilir. Bu durum,

ithalat yoluyla temin edilen altının, yastıkaltından ekonomiye kazandırılan altın ile ikamesi sonucunu doğuracak ve geçmişte dış ticaret açığına sebebiyet veren önemli bir kalem olan altın ithalatını azaltılmasını sağlayacaktır. Gelecekte oluşabilecek altın talebini karşılamak için yastıkaltındaki altının ekonomiye tekrar kazandırılması büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizde yaklaşık 5,000 ton altının yastıkaltında olduğu düşünülmekte olup, yakın zamana kadar ülkemizde altın madeni olmadığı için, hemen hemen hepsinin ithal edildiği varsayılmaktadır.

Yastıkaltı altınını ekonomiye kazandırma projesinin başarılı bir şekilde yürütülmesi halinde vatandaşımızın elinde bulunan altın, bankalara yatırılarak ekonomiye kazandırılacaktır. Likidite fazlası olduğu durumda, bankalar hurda altın toplama projesi neticesinde elde etmiş oldukları (aslında geçmiş yıllarda ithal edilmiş) bu altınları ihraç ederek ülkenin dış ticaret açığının azaltılmasında önemli bir rol oynayacaktır.

KAD-SİS (KUYUMCU ALTIN DEĞERLEME SİSTEMİ)

2011 yılında ilk defa İstanbul Altın Rafinerisi tarafından tasarlanıp uygulanan bankalar üzerinden altın toplama projesinin en önemli hedeflerinden biri, bir sene içerisinde her ile ve her ilçeye en az bir defa giderek projeyi ülkenin en uzak noktalarına kadar yaymaktır.

KAD-SİS (Kuyumcu Altın Değerleme Sistemi), ülkemizin tüm noktalarına yayılmış bu ağ sistemi ile halkımızın yastıkaltındaki altınlarını İAR ile anlaşmalı kuyumcular (ADN - Altın Değerleme Noktası) üzerinden özel yazılım ve donanımlar ile banka hesaplarına aktarmasını sağlayan bir sistemdir. KAD-SİS ile vatandaşlarımız kendilerine en yakın anlaşmalı kuyumcuya (ADN - Altın Değerleme Noktası) giderek altınlarını güven içerisinde ekspertiz yaptırarak anında banka hesabına 24 ayar karşılığını gram cinsinden yatırabilmektedir.

Kurulan sistemin dünyada bir örneği bulunmayıp bütün buluş, fikri mülkiyet hakları İstanbul Altın Rafinerisi'ne aittir.

KAD-SİS NASIL ÇALIŞIR

KAD-SİS PROJESİ:

- Fikir ve proje İstanbul Altın Rafinerisi tarafından ortaya çıkarılmış,
- Fikri mülkiyet hakkı İAR'a ait olup,
- Tüm tanıtım, reklam, yazılım, donanım, altyapı ve süreçleri İstanbul Altın Rafinerisi tarafından organize edilmektedir.

KAD-SİS İLE BİRLİKTE...

- Yastıkaltındaki altının ekonomimize kazandırılmasında önemli bir adım atılmış olacaktır.
- Vatandaşlarımız eksper gününü beklemeden, her gün altınlarını banka hesaplarına aktarabilecekler.
- Bankacılık sistemi dışında kalmış vatandaşlarımız da sisteme dahil olacaklardır.
- Banka sistemine girmeyi düşünmeyen, Altın Bankacılığı faaliyetleri kapsamında ulaşamayacak kişilere ulaşma imkanı olacaktır.
- Ülkemizde altın genelde kadındır ve kadınlar da bankacılık sisteminin dışında durmaktadırlar. Fakat sosyolojik olarak incelediğimiz zaman bankaya gitmeyen kadın ne kadar çoksa kuyumculara gitmeyen kadın da o kadar azdır.

KAD-SİS'İN ÜLKEMİZE MUHTEMEL FAYDALARI

■ Yastıkaltındaki altınların ekonomiye kazandırılması sonucu bankalarda yaratılan ek kaynağın finansal sisteme girmesi ile kamu ve özel sektörün yurt dışından borçlanma ihtiyacının azalması

■ İthalatın azalıp ihracatın artması sayesinde dış ticaret açığının azalmasına katkı

■ Bankacılık kesimi dışında kalmış vatandaşımızın sisteme dahil edilmesi ile bireysel tasarruf oranlarındaki artışın ülkemiz verilerine olumlu etkisi

KAD-SİS'İN VATANDAŞIMIZA FAYDALARI

■ Banka hesabındaki altınını fiziki olarak geri alamayacağından çeken vatandaşlarımızın, yastıkaltındaki altınını dilediği zaman fiziki olarak çekebilme imkanı (çalışma halinde)

■ 81 ilde altın toplama günlerini beklemeden haftanın her günü bankaya altın yatırabilme fırsatı

■ Bankaya yatırdığı altınından gelir elde etme imkanı

■ Yastıkaltında tutulan altının riskinin (kaybolma, çalınma...vb) ortadan kaldırılması

KAD-SİS'İN BANKALARA FAYDALARI

■ Eksper sayısının sınırlı olması probleminin ortadan kalkması ile Türkiye'nin 81 ilinde her gün altın toplayabilme imkanı

■ Zorunlu karşılık olarak altının kullanımı

■ Altın toplama operasyon maliyetlerinin azaltılması

■ Banka şube yüklerinin azaltılması

■ Banka operasyonel yükünün azaltılması (eksper programı, şube belirleme, özel işlem talep yönetimi gibi)

■ Bankacılık dışı kesimin banka müşterisi olması

■ Mevduat artışı

■ Altının sermaye piyasalarında teminat olarak kullanılması

■ SWAP imkanı

■ Toplanan altınların sektöre kredi olarak kullanılması

ALTIN BANKACILIĞININ GELİŞTİRİLMESİ YÖNÜNDE ÖNERİLER

Öncelikle, bu sistemle yastıkaltından çıkarılan ve ekonomiye kazandırılan altınların yeniden yastıkaltına gitmesinin önlenmesi gerekmektedir.

Bu nedenle aşağıda bahsedilen önerilerin hayata geçirilmesinin büyük önemi vardır. Ülkemizde, yastıkaltındaki altınların ekonomiye kazandırılmasına yönelik geçmiş yıllarda gerçekleştirilen projenin arzu edilen hedeflere ulaşabilmesi, etkinliğinin maksimize edilebilmesi ve ülkemizin, hak ettiği şekilde dünyada bir altın merkezi olabilmesi için alınması gereken aksiyonlara ilişkin görüş ve önerilerimiz aşağıda yer almaktadır.

ÖNERİ 1:

ZORUNLU KARŞILIKLAR İÇİNDE HALKTAN DOĞRUDAN TOPLANAN ALTIN ORANININ ARTIRILMASI

TCMB tarafından bankalara TL için tutulması gereken zorunlu karşılıkların yerine 2011 yılında belirli oranda altın tutulması imkanı verildikten sonra altın toplama ve altın bankacılığı alanında çok önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Eylül 2016'da TCMB TL zorunlu karşılıklarda %5 oranında hurda altın toplama projesinden elde edilen altını bulundurabilme olanağı tanımıştır. 16.02.2019 tarihinde yayımlanan 2019-3 sayılı tebliğ ile TL zorunlu karşılık için yurt içi yerleşiklerden toplanan hurda altın imkanı %5'ten %10'a yükselmiş, daha sonra 18.01.2020 tarihinde yayınlanan 2020-2 sayılı tebliğ ile bu oran %10'dan %15'e çıkartılmıştır.

Bankalar yüksek maliyetli bir kaynak olan TL yerine TL zorunlu karşılık içinde daha düşük maliyetli bir kaynak olan altını TCMB'ye zorunlu karşılık olarak verebilmektedirler. Bu durum sonucunda bankalar hem maliyetlerini düşürmekte hem de ellerinde altın yerine tutmuş oldukları TL'leri altın kredisi faizlerine nazaran daha yüksek faiz oranlarıyla krediye dönüştürebildikleri için, bu işleminden çok daha yüksek kârlar elde etmektedirler. Fonlama maliyetleri düşen bankalar TCMB'nin bu uygulama öncesindeki faiz oranlarına göre daha düşük faiz oranlarıyla reel sektörü fonlama imkanına sahip olmuştur. Elde ettikleri kazanımları gördükten sonra bankalar, 2011 yılı sonrasında hurda altın toplama projesine dâhil olmuşlardır. Böylece, vatandaşın elindeki atıl duran altınlar finansal sisteme girmeye başlamıştır. Sonuç olarak, TCMB'nin altın rezervleri artmış, bankaların kârlılıkları artmış, düşük maliyetle kredi kullanma imkânına sahip olan reel sektör kazanmış, vatandaş elindeki altınları güvenli bir şekilde muhafaza edebilmiş ve kâr payı ya da faiz geliri kazanır hale gelmiş, bankacılık sistemini kullanmayan bir çok kişi bankacılık sistemi içine girmiştir.

Bu sonuç gösteriyor ki, TL için tutulması gereken zorunlu karşılıkların içindeki altın oranının artırılması tüm tarafların menfaatine sonuçlar doğurmuştur. Bankaların TCMB'ye zorunlu karşılık olarak verdiği altınlardan daha fazla altın toplaması durumunda, bankalar topladıkları altınların fazlasını kuyumculuk sektörüne kredi olarak kullanabilir ve/veya SWAP yaparak elde ettiği kaynağı piyasalarda değerlendirebilir. TCMB'nin 2011 yılının son çeyreğinde altını zorunlu karşılıklara kabul etmesiyle TCMB altın rezervleri hızla artmış ve World Gold Council verilerine göre dünyada en çok altın rezervi olan ülkeler ve kurumlar sıralamasında

MERKEZ BANKALARI RESMİ REZERVLERİ (TON) (TEMMUZ 2020)			
Sıra	Ülke	Rezerv Miktarı	Yabancı Rezervde Altının Payı
1	ABD	8.133	78,86%
2	Almanya	3.364	75,21%
3	IMF	2.814	
4	İtalya	2.452	70,83%
5	Fransa	2.436	64,97%
6	Rusya	2.299	22,56%
7	Çin	1.948	3,36%
8	İsviçre	1.040	6,51%
9	Japonya	765	3,09%
10	Türkiye	703	36,44%
11	Hindistan	655	7,50%
12	Hollanda	612	70,95%
13	ECB	505	31,02%
14	Tayvan	422	4,65%
15	Kazakistan	383	77,35%

2011 yılı öncesinde 26. iken 2020 yılı temmuz ayı itibari ile 10.'luğa kadar yükselmiştir. Zorunlu karşılık için tutulan altınlar, TCMB'deki toplam altın rezervlerinin yaklaşık %20' sine tekabül etmektedir. (Aralık 2019) 2019 yılı sonunda bankalar yaklaşık 100 ton altını zorunlu karşılık olarak TCMB'ye vermiştir.

TCMB'nin TL zorunlu karşılıkların belli bir oranı için altın kabul etmesindeki amaçlardan biri, yastıkaltı altınların ekonomiye kazandırılmasıdır.

Ancak bankalar halihazırda SWAP yaparak veya altın satın alarak ihtiyacı olan altınları tedarik edebilmekte ve bunları da TCMB'ye vererek karşılığında aldıkları bu TL'leri değerlendirebilmektedirler. Sonuç olarak, TCMB'nin sunmuş olduğu bu olanaktan dolayı daha yüksek oranda kâr elde edebilmektedirler. Bankalar, altın tedariğini farklı yollarla da yapabildikleri için, hurda altın toplama projesinden elde edilen altınların, TL zorunlu karşılıklar

TL ZORUNLU KARŞILIKLAR İÇİN KABUL EDİLEN HURDADAN ALTIN ORANI

MEVCUT

%15

OLMASI İSTENEN

%30

in kullanılması halinde bankalara sağlanan avantaja rağmen, yastıkaltı altınların ekonomiye kazandırılması çalışmalarına gereken ilgi ve destek istenen seviyede değildir. Yastıkaltı altınların ekonomiye kazandırılması konusunda sistemin devamlı işlemesi ve ekonomiye katkının en

üst seviyede olması için, TCMB'nin bankalara altın toplama konusunda farklı kriterler getirmesi yastıkaltı altının ekonomiye kazandırılmasına büyük katkı sağlayacaktır.

TCMB Türk Lirası ayrılması gereken zorunlu karşılıklar için tanınan hurda altın imkanının % 30'a çıkartılması ile bankalar aslında var olan ama kayıt altında olmayan tasarrufların kayıt altına alınmasına daha yoğun bir şekilde aracılık edeceklerdir.

Yastıkaltı altınların ekonomiye kazandırılması operasyonları sayesinde, bankaların yeni müşteri bulma, çapraz satış, alım satım kârı ve diğer gelirlerindeki artışın dışında, sadece zorunlu karşılıklardan dahi hatırı sayılır bir kâr elde ettikleri görülmektedir.

ALTININ LİKİDİTEYE VE BANKACILIK SİSTEMİNE KATKISI (MİLYAR TL)

Yıllar	Zorunlu karşılık ROM ile sağlanan TL likidite	Sağlanan ek likidite ile elde edilen minimum kar	Ort. tüketici kredisi faiz oranı (ihtiyaç+taşı+konut)
2011	4.6	0.6	13.9%
2012	16.2	2.5	15.6%
2013	18.8	2.2	11.8%
2014	20.8	3.0	14.2%
2015	23.3	3.5	14.9%
2016	18.3	3.0	16.2%
2017	31.5	5.1	16.1%
2018	26.5	6.7	25.3%
2019	17.4	3.9	22.3%
Toplam	177.5	30.4	*TCMB, BDDK

Sağlanan ek likidite ile bankalar tarafından elde edilen minimum kâr, zorunlu karşılık ile sağlanan TL likiditenin, ilgili yıla ait ortalama kredi kullandırma oranları (KMH hariç, konut, taşıt ve tüketici kredisi oranları) ile kullandırıldığı varsayılarak hesaplanmıştır.

Yastıkaltındaki altının ekonomiye kazandırılması projesinde bankaların büyük ve önemli bir rolü bulunmakta

olup, işe sadece kâr amaçlı bakılmayıp, ülke ekonomisine katkı ve milli menfaatlerimiz için ellerini taşın altına daha fazla koymaları beklenmektedir.

Bankaların yastıkaltındaki altını hurda altın toplama projesi ile kaydileştirmesinin pratikteki faydaları:

A- En kritik katma değer, atıl olarak yastıkaltında bekleyen altının finansal sisteme dahil edilmesidir.

B- Bankalara ve vatandaşlara faydaları.

- Bankalar altınları TCMB nezdinde zorunlu karşılıklarda kullanabilirler.
- Bankalar sektöre altın kredisi verebilirler.
- Bankalar, zorunlu karşılıkların belli bir kısmında halktan gelecek fiziki ya da hurda altını kullanabilecekleri için altın hesabı sahiplerine daha yüksek oranda faiz geliri ya da kâr payı dağıtabileceklerdir.
- Vatandaşlarımız, bankadan daha çok getiri elde edecek, bunun sonucunda altınları daha hızlı bir şekilde mevduata dönüştüreceklerdir.
- Altın mevduatının hesapta kalma süresi diğer mevduatlara göre, çok daha uzun süreli olduğu için bankalar aktif pasif arasındaki vade uyumsuzluğunu kısmen iyileştirebilecektir. Mevduatın ortalama vadesi yaklaşık 60 gün iken, çalıştığımız bankalardan elde ettiğimiz bilgilere göre altın mevduatlarının ortalama vadesi 270 gün üzerine çıkmaktadır.

C- Yastıkaltından çıkan altın tekrar yastıkaltına girmeyecektir.

D- Hurda altın toplama projesinden beklentinin üzerinde altın elde edilmesi halinde bankalar bu altınları SWAP yaparak nakde dönebilir ve bundan dolayı meydana gelecek likidite bolluğunun faizleri düşürücü etkisi olabilir.

E- Vatandaşlarımızdan bankalar aracılığı ile toplanan bu altınlar, ihraç edilebilirse dış ticaret açığını azaltıcı bir etkisi olacaktır.

F- TCMB'nin rezervleri beklenenden de daha fazla artacaktır zira ekonominin içinde olmayan büyük bir miktar ekonomiye kazandırılacak ve bu durum rezervleri doğrudan etkileyecektir.

G- Bu çalışma, yurt dışı reyting kuruluşlarının ülke notu değerlendirilmesinde önemli unsurlardan biri olan bireysel tasarruf oranlarını olumlu yönde etkileyecektir.

H- Vatandaşlarımız genellikle enflasyondan korunmak ve getiri sağlamak

amacı ile yabancı paraları (USD – EURO) ve altını tercih etmektedirler. Bu tercihte USD'ye yatırım yapan vatandaşlarımız Amerika Birleşik Devletleri'ni, EURO'ya yatırım yapan vatandaşlarımız da Avrupa Birliği'ni finanse etmektedirler. Türkiye'de yabancı para kurlarının artmasının önemli bir sebebi de yabancı paraya olan taleptir. Altının milliyeti olmadığı için, altına yapılan yatırım ile hem hiçbir ülke finanse edilmemiş, hem de yabancı para talebi düşürülerek kurların yükselmesinin önüne geçilmiş olacaktır. Bu sayede ülkemizin kur riski de azaltılmış olacaktır.

I- Sistemin istenilen hedeflere ulaşarak yastıkaltı altınların ülke ekonomisine maksimum düzeyde katkı sağlaması için TCMB'nin hurda altınlar için zorunlu karşılıklar dilimlerinin artırmasının yanında, bankalara yıllık olarak hurda altın toplama hedefleri de verilerek sistemin canlı tutulması sağlanabilir.

ÖNERİ 2:

YASTIKALTI ALTINI EKONOMİYE KAZANDIRMA PROJESİNİN BİLİNİRLİĞİNİN ARTIRILMASI

Bankalara bu projede önemli görevler düşmektedir;

- Bankalar yastıkaltı altınının ekonomiye kazandırılmasına bir gelir kalemi olarak değil, ülke ekonomisine katkı vermek amacıyla bir sosyal sorumluluk olarak yaklaşmalı
- Daha fazla reklam ve tanıtım çalışmalarında bulunmalı
- Yastıkaltından bankalarına yatırılan altınlar için müşterilerine daha fazla kâr payı veya faiz vermeli
- **Müşterilerin banka hesaplarındaki altınlarını fiziki olarak geri alma talebine cevap verecek altyapı kurulmalıdır.**

Bu şekilde vatandaşlar altınlarını bankaya yatırma konusunda teşvik edilmelidir. **Özellikle, müşterilerin, istedikleri zaman hesaptaki altınlarını fiziki olarak geri alabileceklerini bilmeleri, bankalara olan güvenlerini artırır ve altınlarını fiziki olarak alabilmenin rahatlığı içinde bankaya altınlarını yatırabilirler.**

Bankalar şubelerine yastıkaltından çıkartılacak altın hedefi vermelidir. Bankaların müşterilerini en iyi tanıyan birimleri şubeleridir ve müşterilerin yastıkaltında bulunan altın bilgisini de en iyi şube yöneticileri bilebilir.

Kamu otoritesi de, yastıkaltındaki altınların ekonomiye kazandırılmasına milli bir proje olarak sahip çıkmalıdır. Vatandaşlar doğru kaynaklardan ve yeterli düzeyde, altınların bankaya yatırılmasının hem kendilerine hem de ülke ekonomisine sağladığı faydalar konusunda bilgilendirilmelidir. Ne yazık ki vatandaşlarımızın büyük bir çoğunluğu altınlarını bankaya getirdiklerinde bozdurulacağını düşünüyor. Halbuki vatandaşın altını bankada kaydi altın olarak muhafaza edilmekte ve 150.000 TL'ye kadar devlet garantisi altında olup, ayrıca faiz ya da kâr payı ile nemalanmaktadır. Yastıkaltındaki altınların banka kanalıyla kaydıleştirilmesi projesine destek açısından ilgili kamu otoriteleri tarafından (T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, TCMB, BDDK, TBB ve TKBB gibi) bilgilendirilmeleri, olumlu sonuçlar doğuracaktır. Bu konuda yapılacak olan kamu spotları ile vatandaşların düzenli aralıklarla bilgilendirilmesi, etkilerini kısa sürede gösterecektir kanaatindeyiz. Kamu otoritesi yastıkaltında duran altına karşı milli bir mücadele başlatmalıdır.

ÖNERİ 3:

ALTIN MEVDUATLARI İÇİN TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU GÜVENCESİNİN ARTIRILMASI

Hurda altın toplam projesi kapsamında vatandaşlarımızla yapılan görüşmelerde bankalardaki hesap başına verilen 150,000 TL tasarruf mevduatı güvencesinin altın depo hesapları için yetersiz bulunduğu anlaşılmıştır. Vatandaşlarımızın talebi doğrultusunda, Tasarruf Mevduatı güvencesinin, bankalara gelen hurda altınlarla sınırlı kalmak kaydı ile 500.000 TL'ye çıkartılması, ortalama 1 kg altının TL karşılığı olması sebebiyle, projenin başarısı açısından da önem arz etmektedir.

ÖNERİ 4:

BANKALARDAKİ ALTIN HESABI SAHİPLERİNİN BANKA HESAPLARINDAKİ ALTINI FİZİKİ OLARAK ÇEKİLEBİLMESİ VE ALTERNATİF ÇÖZÜM YOLLARI

Mevcut Altın Bankacılığı uygulamasında sadece birkaç banka altın hesaplarındaki bakiyeleri fiziki olarak müşterilerine teslim etmektedir. Bu uygulamanın bir standart haline getirilmesi, altın havale ve EFT sisteminin kurulması ve vatandaşın altın hesabındaki bakiyesini fiziki olarak tüm bankalardan çekebiliyor olması altın hesaplarına olan ilgiyi artıracaktır.

Bu konuda özellikle kuyumcuların da içinde olduğu KAD-SİS sistemi ile, altını fiziki olarak çekme imkanının kısıtlı olması nedeniyle altınını bankaya getirmekten çekinen vatandaşlarımızın altınları da ekonomiye kazandırılmış olacaktır. Bu sebeple altının istenilen zamanda banka şubesinden ya da kuyumcu vasıtası ile fiziki olarak çekilebilmesi son derece önemlidir. İstanbul Altın Rafinerisi 2011 yılından bugüne gerçekleştirdiği yastıkaltı altının ekonomiye kazandırılması sürecine dahil olmayan, dahil olmaktan çekinen vatandaşlarımızdan aldığı en önemli geri bildirim, altın sahibinin altınına dilediği zaman fiziki temas kurabileceğini bilmesi olmuştur. Mevcut yapıda hesabına yatırdığı altının bir kısmını ya da tamamını dilediği zaman fiziki olarak geri çekemeyeceği için yastıkaltında tutmaya devam etmek istemektedirler.

Mevcut sistemde altınını bankaya teslim eden birçok müşteri altını bozdurduğunu sanmaktadır. Fiziki çekim ile müşteri altınını bozduğunu, gram olarak saklandığını ve dilediği zaman fiziki olarak teslim alabileceğini bilmesi halinde yastıkaltı altının çok daha hızlı bir şekilde finansal sisteme dahil olacağını öngörmekteyiz.

Bu uygulamanın gerçekleşmesi için halihazırda yeterince banka altın işi ile uğraşmakta ve bu bankaların kasalarında yeterince altın bulunmaktadır. Altın yatırımcısının herhangi bir getiri getirmemesine rağmen yine altınını bankaya getirmiş olduğu ve altın mevduatına en az bir yıl dokunmadığı gibi verileri göz önüne alırsak, fiziki altın talebinin çok az olacağını öngörebiliriz. Vatandaşların altınlarını fiziki olarak çekebileceğini ve altınlarına kolayca ulaşabileceğini bilmesi, psikolojik olarak olumlu ve teşvik edici bir etki oluşturacak ve yastıkaltındaki altının çıkmasını hızlandıracaktır.

ÖNERİ 5:

BANKALARIN KAD-SİS (KUYUMCU ALTIN DEĞERLEME SİSTEMİ)'NE DAHİL OLMASI İLE YASTIKALTI ALTININ EKONOMİYE KAZANDIRILMASININ ÜLKE GENELİNE YAYILMASI

2011 yılında ilk defa İstanbul Altın Rafinerisi tarafından tasarlanıp uygulanan bankalar üzerinden altın toplama projesinin en önemli hedeflerinden biri, her yıl her il ve her ilçeye en az bir defa giderek projeyi ülkenin en ücra köşesine kadar yaymaktır.

KAD-SİS (Kuyumcu Altın Değerle Sistemi), Yastıkaltındaki altını toplamayı amaçlayan, ülkemizin her tarafına yayılacak bu çalışma sistemini sürekli kılmak amacı ile halkımızın yastıkaltındaki altınlarını İAR anlaşmalı kuyumcular (ADN - Altın Değerleme Noktası) üzerinden özel yazılım ve donanımlar ile banka hesaplarına aktarmasını sağlayan bir sistemdir. KAD-SİS ile vatandaşlarımız kendilerine en yakın anlaşmalı kuyumcuya (ADN - Altın Değerleme Noktası) giderek altınlarını güven içerisinde ekspertiz yaptırarak anında banka hesabına 24 ayar karşılığını gram cinsinden yatırabilmektedir.

Ayrıca müşteri dilediği zaman hesabındaki altını kuyumcular aracılığı ile fiziki olarak çekebilecektir. KAD-SİS finansal okuryazar olmayan ve bankacılık sistemi dışında kalmış altın yatırımcısına ulaşmayı hedeflemiş, ülkenin en uzak köşelerine kadar kesintisiz hizmet vizyonu ile yola çıkmıştır.

ÖNERİ 6:

ALTIN SEKTÖRÜNDE STOKLARIN MALİYETİ BEDELİ İLE MUHASEBELEŞTİRİLMESİNİN YARATTIĞI SORUNLARIN ÇÖZÜLMESİ

Bilindiği üzere "Vergi Usul Kanunu" değerlendirme esasları gereğince stoklar maliyet bedeli ile değerlendirilir. Kıymetli maden ticareti ile iştigal eden işletmeler, altın ve gümüş alım/satım işlemlerinde fiktif bir kâr/zarar ile karşı karşıya kalmaktadır.

Stoklarda bulunan altın ve gümüş, maliyet bedelinden değerlendirildiğinden ilgili işlemde reel olmayan bir kâr/zarar oluşacaktır. Oluşan kâr ya da zarar sonucunda şirket ciddi bir vergi yükü altında kalabilmektedir. Altın ve gümüş gibi borsada işlem gören bir malın, dönem sonunda döviz gibi değerlendirilmesi ve ortaya çıkan kur değerinin sermayenin altında, değerlendirme olumlu ya da olumsuz farkları olarak yer almasının daha doğru olacağı fikrindeyiz. **Ortaya çıkan olumlu farkların sermayeye eklenmesi şartı ile vergiden muaf olması kıymetli maden sektörü üyelerini, fiktif kârlılık sonucu oluşan vergi yükünden kurtaracaktır. Kuyumcu açısından altın sermaye olup, vergilendirmenin fiyat artışından değil kazançtan yapılması gerekmektedir. Böylece altını elinde bulunduran vatandaş fiyat artışından vergi ödemez iken Kuyumcunun fiyat artışından vergi ödemesinin getirdiği adaletsizlik de giderilmiş olacaktır.** Özet olarak, Borsa İstanbul'da oluşan dönem sonu kurları ile kıymetli maden stoklarının değerlendirilmesi, ortaya çıkacak kur farklarının ise sermayeye eklenmek üzere öz kaynaklar altında takip edilmesi, sektörün vergi uygulamaları alanında doğru sonuçları elde etmesini sağlayacak ve kayıt dışılığı azaltacaktır.

ÖNERİ 7:

ULUSLARARASI ONS TRANSFER SİSTEMİNE AKTİF OLARAK DAHİL OLMAK VE YURT İÇİ ALTIN HAVALE VE EFT SİSTEMİNİ YAYGINLAŞTIRMAK

Altın transferi sistemi içinde altının ONS birimi ile transferinin sağlanması durumunda, Türkiye'nin altın ticaretinin merkezi olması yolunda önemli bir çalışma yapılmış olacaktır. Altın ONS transferi ayrıca, altın ihracatına da olumlu etkiye sahip olacaktır.

Altına dayalı bir ödeme sistemi kurulması çok büyük bir proje olup, böyle bir sistemin kurulabilmesi için, altın bankacılığı ile iştigal eden bütün bankaların sisteme dahil olması, fiziki alımın mümkün olması, havale ve EFT maliyetinin düşürülmesi gerekmektedir.

Altın transfer sisteminin uluslararası olması ve ONS biriminde yapılması, Türkiye'nin global bir altın merkezi ve uluslararası bir saklama merkezi haline getirilmesi için büyük önem taşımaktadır. (ONS: Altının uluslararası ağırlık birimidir. 1 ONS = 31,10 gr.)

ALTIN DIŞ TİCARETİ DENKLEMİ

TÜRKİYE ALTIN İTHALAT - İHRACAT (MİLYAR USD)

Yıl	İhracat	İthalat	Fark
2010	2,1	2,5	-0,5
2011	1,5	6,3	-4,8
2012	13,3	7,6	5,7
2013	3,3	15,1	-11,8
2014	3,2	7,1	-3,9
2015	7,4	3,4	4,0
2016	8,2	6,5	1,8
2017	6,6	16,6	-10,0
2018	2,6	11,3	-8,7
2019	2,0	11,2	-9,2
2020 Haziran	1,5	9,1	-7,6
Toplam	51,8	96,7	-45,0

TÜİK-Türkiye İstatistik Kurumu

TÜRKİYE'NİN EN ÇOK ALTIN İHRACATI YAPTIĞI 5 ÜLKE (MİLYON USD)

Ülke	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam
Birleşik Arap Emirlikleri	857	1.619	5.399	643	441	8.958
İsviçre	4.881	1.890	105	934	210	8.020
İngiltere	1.234	3.123	167	603	1.120	6.247
İran	32	1.307	112	19	8	1.477
İrak	0	50	622	0	0	671

*TÜİK – Türkiye İstatistik Kurumu

TÜRKİYE'NİN EN ÇOK ALTIN İTHALATI YAPTIĞI 5 ÜLKE (MİLYON USD)

Ülke	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam
Birleşik Arap Emirlikleri	1.499	3.133	4.933	3.099	3.540	16.205
İsviçre	631	928	5.222	1.092	1.754	9.626
İrak	213	769	1.399	1.251	2.401	6.032
Avustralya	112	242	1.571	388	301	2.614
Almanya	276	293	393	664	955	2.581

*TÜİK – Türkiye İstatistik Kurumu

MADENLERDEN ALTIN ÜRETİMİ (TON)

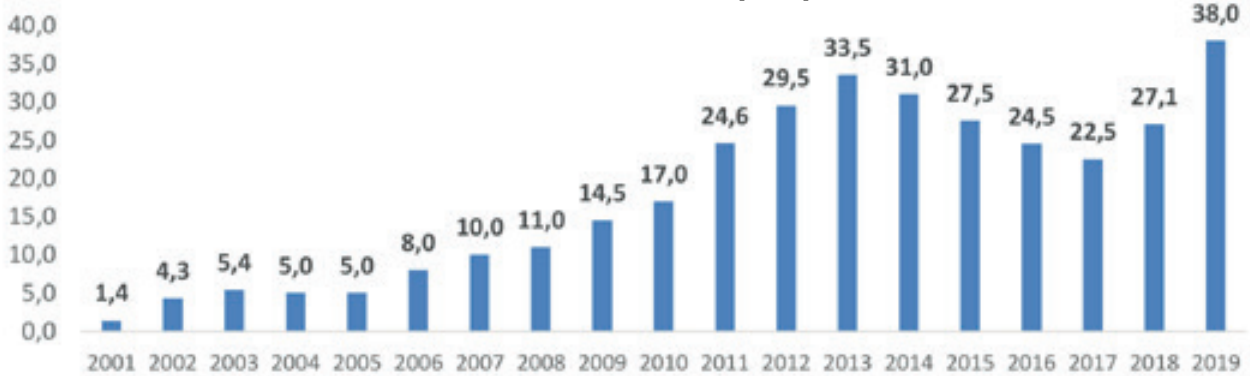
DÜNYADA MADENLERDEN ALTIN ÜRETİMİ (TON)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Çin	411,1	432,2	478,2	454,1	453,5	426,1	399,7	383,0
Rusya	214,9	232,7	247,5	249,5	253,6	270,7	281,5	329,0
Avustralya	250,4	267,1	274,0	279,2	290,2	295,0	312,2	325,0
ABD	232,4	229,6	208,7	216,2	222,0	230,0	253,2	200,0
Kanada	107,8	133,6	152,5	162,5	165,0	175,8	193,0	183,0
Peru	184,4	187,7	173,0	177,9	168,5	162,3	155,4	143,0
Gana	95,7	107,4	107,4	95,1	94,1	101,7	101,8	142,0
G.Afrika	163,5	168,9	159,2	151,0	145,7	139,9	123,5	118,0
Meksika	102,8	119,8	118,1	141,3	133,1	130,5	121,6	111,0
Brezilya	67,3	80,1	83,0	81,8	84,0	79,9	82,2	107,0
Özbekistan	73,3	77,4	81,0	83,2	82,9	84,9	83,4	104,0
Endonezya	131,0	152,7	158,4	176,3	174,9	154,3	190,0	83,0
Dünya Toplamı	2882,2	3075,7	3179,7	3221,9	3251,4	3246,5	3332,2	3534,0
12 Ülkenin Payı	71%	71%	70%	70%	70%	69%	69%	63%

TÜRKİYE'DE MADENLERDEN ALTIN ÜRETİMİ (TON)

TÜRKİYE ALTIN ÜRETİMİ (TON)

Kaynak; Altın Madencileri Derneği

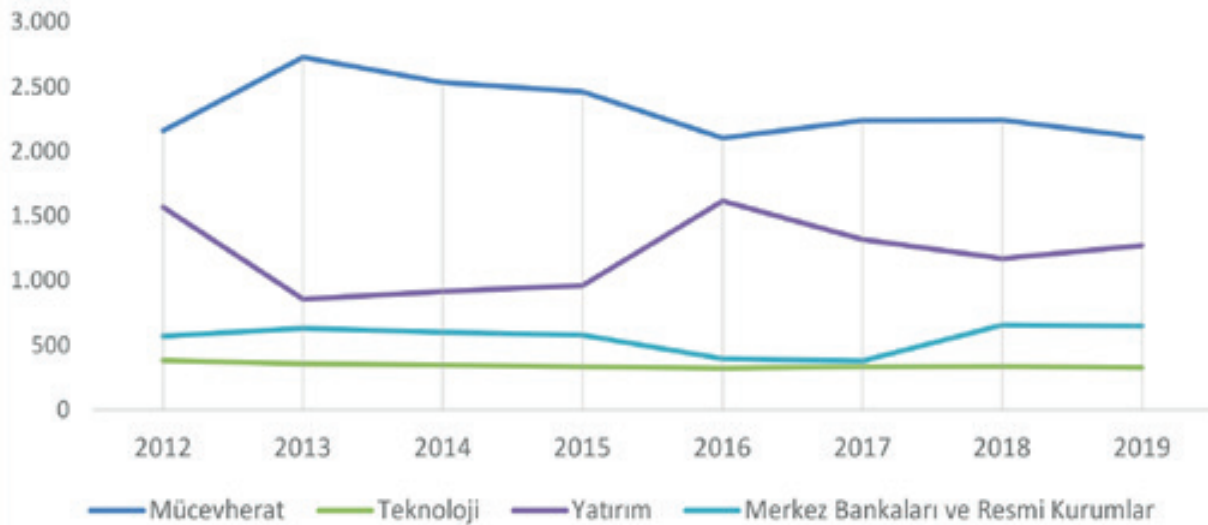
DÜNYA ALTIN TALEBİ (TON)

TALEP	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mücevherat	2.157,25	2.726,12	2.531,48	2.458,55	2.101,09	2.236,93	2.240,19	2.107,04
Teknoloji	382,27	355,77	348,39	331,67	323,00	332,58	334,79	326,62
Elektronik	289,13	279,24	277,53	262,14	255,61	265,58	268,36	262,63
Diğer Endüstriyel	64,73	53,68	51,22	50,97	49,76	50,66	51,15	50,06
Diş Hekimliği	28,42	22,85	19,63	18,56	17,63	16,34	15,27	13,93
Yatırım	1.565,54	856,40	913,82	962,29	1.614,54	1.318,14	1.169,76	1.271,70
Toplam Külçe ve Coin Talebi	1.311,95	1.730,92	1.066,76	1.091,70	1.073,32	1.046,93	1.093,57	870,64
Fiziki Külçe Talebi	1.015,16	1.358,33	780,27	790,19	797,05	781,72	777,97	579,88
Official Coin	186,01	271,08	205,57	225,25	208,35	188,84	242,34	224,02
Medals/ Imitation Coins	110,78	101,51	80,92	76,26	67,93	76,38	73,26	66,74
ETF ve Benzeri Türev Ürünler	253,59	-874,52	-152,94	-129,41	541,22	271,21	76,19	401,06
Merkez Bankaları ve Resmi Kurumlar	569,18	629,45	601,13	579,55	394,86	378,56	656,23	650,32
TOPLAM	4.674,24	4.567,74	4.394,83	4.332,06	4.433,48	4.266,21	4.400,96	4.355,67
ALTIN TALEBİ								
LBMA Altın Fiyatı, US\$/oz	1.668,98	1.411,23	1.266,40	1.160,06	1.250,80	1.257,15	1.268,49	1.392,60

Kaynak; World Gold Council

DÜNYA ALTIN TALEBİ (TON)

MERKEZ BANKALARI RESMİ ALTIN REZERVLERİ

Temmuz 2020 itibari ile tüm dünyada merkez bankaları ve kuruluşların

sahip olduğu yaklaşık 2,17 Trilyon USD değerinde, 35.018 ton altın bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), dünyadaki merkez bankaları arasında altın rezervi açısından 12. sırada yer almaktadır. Bu sıralama bankaların zorunlu karşılık olarak ayırdığı altın dahil edilmeden yapılan hesaplamaya göre hazırlanmıştır. Zorunlu karşılık olarak ayrılan altınlar dahil edilerek hesaplandığında, TCMB altın rezervi açısından dünyadaki merkez bankaları arasında 10. sıradadır. Tabloya detaylı bakıldığında, merkez bankalarının elinde bulundurdukları altın miktarının yabancı rezervleri içindeki payının, ekonomisi gelişmiş ülkelerde yüksek olduğu görülmektedir. Bu noktada özellikle Çin'in altın rezervinin yabancı para rezervlerine göre düşük kalması, kendisini buraya yönlendireceğinin işareti olarak algılanabilir. Çin'in dünya ticaretindeki payını artırırken para birimini de global piyasalarda

konvertibl hale getirebilecek olması ancak rezervlerindeki altın miktarını artırması ile mümkün olabilecektir.

MERKEZ BANKALARI RESMİ REZERVLERİ (TON) (TEMMUZ 2020)

Sıra	Ülke	Rezerv Miktarı	Yabancı Rezervde Altının Payı
1	ABD	8.133	78,86%
2	Almanya	3.364	75,21%
3	IMF	2.814	
4	İtalya	2.452	70,83%
5	Fransa	2.436	64,97%
6	Rusya	2.299	22,56%
7	Çin	1.948	3,36%
8	İsviçre	1.040	6,51%
9	Japonya	765	3,09%
10	Türkiye	703	36,44%
11	Hindistan	655	7,50%
12	Hollanda	612	70,95%
13	ECB	505	31,02%
14	Tayvan	422	4,65%
15	Kazakistan	383	77,35%
16	Kazakistan	377	68,37%
17	Özbekistan	343	59,48%
18	Suudi Arabistan	323	3,46%
19	Birleşik Krallık	310	9,89%
20	Lübnan	287	31,10%
21	İspanya	282	20,39%
22	Avusturya	280	57,88%
23	Polonya	229	10,74%
24	Belçika	227	40,58%
25	Filipinler	198	12,07%
26	Cezayir	174	14,46%
27	Venezuela	161	82,27%
28	Tayland	154	3,61%
29	Singapur	127	2,29%
30	İsveç	126	12,98%

Dünya Toplamı: 35.018

World Gold Council, TCMB – (ONS 1928 USD olarak hesaplanmıştır)

YILLARA GÖRE TCMB ALTIN REZERVLERİ (TON)

Yıl	Toplam Rezerv	Rezerv Opsiyon Mekanizması ile Bankalardan Alınan	Rezerv Opsiyon Mekanizması Harici
2011	195,3	49,0	146,3
2012	359,6	236,2	123,4
2013	519,7	374,5	145,2
2014	529,1	395,7	133,4
2015	515,5	387,9	127,6
2016	377,1	245,4	131,7
2017	564,8	369,2	195,6
2018	488,5	234,4	254,1
2019	516,1	103,6	412,5
2020 Temmuz	702,8	119,8	583,0

TCMB (ONS 1928 USD olarak hesaplanmıştır)

MÜCEVHERAT TALEBİ İLK 10 ÜLKE (TON)

Yıllar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Çin	453,8	550,9	608,7	1,025,4	823,7	743,1	621,8	600,3	567,4
Hindistan	657,6	618,3	552,0	612,7	662,1	674,5	463,1	623,7	539,1
ABD	121,4	111,5	104,2	122,0	128,2	135,3	136,0	122,0	133,9
Hong Kong	30,5	41,8	38,6	73,6	56,9	47,3	37,2	39,8	44,0
BAE	71,6	62,1	55,5	68,6	59,9	55,3	46,2	52,1	41,4
Endonezya	37,7	42,2	46,7	53,6	47,7	40,1	34,2	36,2	40,4
Güney Kore	43,4	43,1	44,3	42,1	42,2	41,8	41,3	40,4	40,2
S.Arabistan	88,1	68,6	58,3	73,2	67,8	73,6	50,7	37,5	35,4
İran	42,3	41,3	43,4	47,9	35,7	35,4	39,7	44,9	33,5
Türkiye	67,4	70,1	61,5	73,3	68,2	49,3	41,2	39,4	33,2

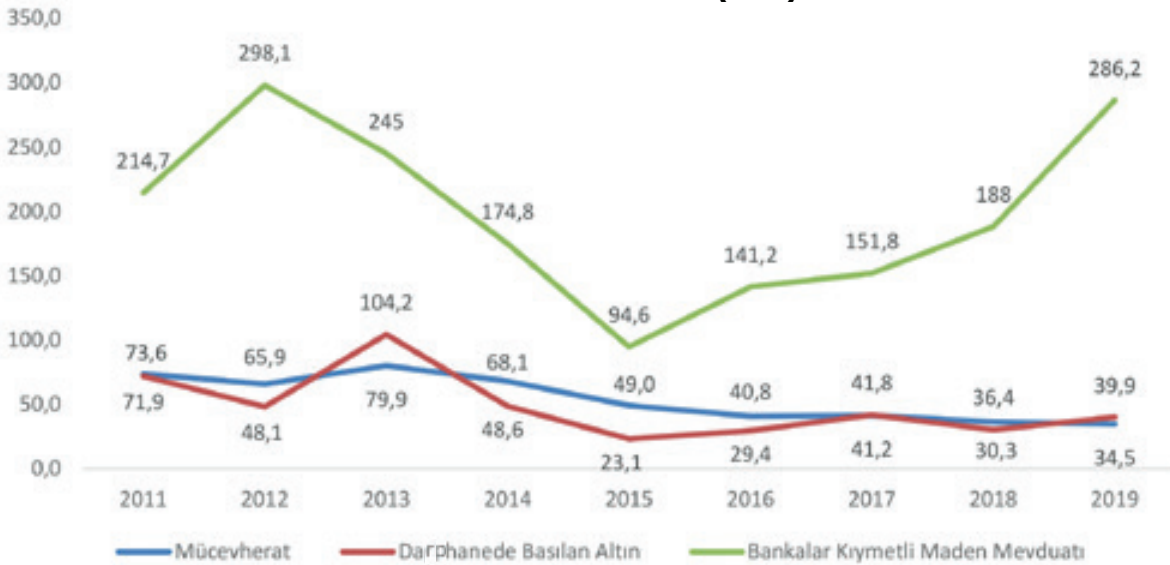
Kaynak; Thomson Reuters Gold Survey

TÜRKİYE ALTIN TALEBİ (TON)

Yıllar	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mücevherat	73,6	65,9	79,9	68,1	49,0	40,8	41,2	36,4	34,5
Darphanede Basılan Altın	71,9	48,1	104,2	48,6	23,1	29,4	41,8	30,3	39,9
Bankalar Kıymetli Maden Mevduatı	214,7	298,1	245	174,8	94,6	141,2	151,8	188	286,2

Kaynak; BDDK, Darphane, Thomson Reuters Gold Survey

TÜRKİYE ALTIN TALEBİ (TON)

DÜNYA ALTIN ARZI (TON)

Arz	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Maden Üretimi	2.929,09	3.110,34	3.202,95	3.300,69	3.398,48	3.455,19	3.509,32	3.463,67
Hurda Altın Arzı	1.670,83	1.247,71	1.187,83	1.121,36	1.281,50	1.156,06	1.176,14	1.304,11
TOPLAM ARZ	4.554,60	4.330,11	4.495,69	4.434,95	4.717,61	4.585,73	4.672,98	4.776,13

Kaynak; World Gold Council

DÜNYA HURDA ALTIN ARZI (TON)

Ülke	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Çin	133,2	143,6	165,6	176,3	197,7	225,0	232,5	222,8	222,1
Hindistan	81,0	58,5	113,0	100,8	74,2	87,5	131,4	87,7	103,1
Afrika	91,8	98,8	101,0	80,4	75,2	70,1	85,0	92,1	80,2
Türkiye	122,0	78,0	72,3	56,3	41,4	72,4	77,3	61,7	77,4
İtalya	98,0	116,5	122,6	85,5	75,4	68,9	70,4	69,2	67,5
ABD	143,0	159,9	149,4	105,8	83,5	63,8	58,7	58,7	56,4
İran	32,7	32,4	32,9	24,3	22,1	17,7	17,3	17,4	29,8

Kaynak; Thomson Reuters Gold Survey

TÜRKİYE'DE ALTIN ARZI

ALTIN VE ALTINA DAYALI ÜRÜNLER

Gelişen finansal piyasalara paralel olarak, altına dayalı yatırım ürünlerinin çeşitliliği de artmıştır. Basılı altın, külçe, gram altın, mücevher gibi fiziki olarak altın alım satımının yapıldığı yatırımların yanı sıra, altına dayalı finansal ürünler de oluşturulmuştur.

Altınla ilgili yatırım araçlarını aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

- Altın Ziyaret ve Meskük (T.C. Darphanesi – Basılı Altın)
- GRAMALTIN (Minik Külçe Altın) (İstanbul Altın Rafinerisi ürünüdür.)
- Borsada İşlem Gören Altına Dayalı Ürünler
- Altın Hesapları
- Altın Sertifikaları ve Altına Dayalı Tahviller
- Altına Dayalı Fonlar
- Diğer Araçlar

Bu ürünler dahil olduğu yapıya göre bankalar ve borsalar ile tezgahüstü, spot ve türev piyasalarında işlem görebilmektedir.

■ BASILI ALTIN

Altının yatırım amaçlı kullanıldığı en eski yöntemlerden biri olan basılı altın ve küçük külçeler, günümüzde genellikle göreceli olarak düşük tutarlı altın yatırımlarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

T.C. DARPANESİNDE BASILAN ALTIN (TON)

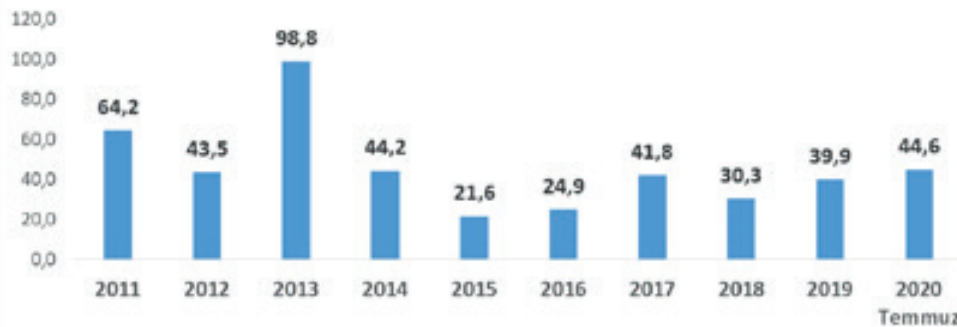
YIL	TON
2011	64,2
2012	43,5
2013	98,8
2014	44,2
2015	21,6
2016	24,9
2017	41,8
2018	30,3
2019	39,9
2020 Temmuz	44,6
TOPLAM	453,8

BASILI ALTIN VE KÜLÇE BASIMI (TON)

Ülke	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	% Pay
Güney Afrika	23,8	23,7	27,5	21,5	27,7	35,2	47,3	67,9	30%
İran	52,3	55,0	58,0	33,6	27,0	2,5	6,2	34,2	15%
Türkiye	58,9	39,9	90,6	40,5	19,8	22,4	38,0	27,8	12%
Çin	23,9	21,4	21,8	14,8	22,9	31,1	25,4	19,3	9%
Kanada	35,8	23,9	35,5	22,1	29,7	30,6	18,6	14,7	7%
İngiltere	5,8	6,8	4,9	4,7	9,5	8,9	7,6	12,5	6%
Almanya	4,7	5,0	4,2	7,3	9,3	6,2	9,9	11,6	5%
Avusturya	21,1	12,4	20,3	15,0	23,5	17,4	12,8	11,4	5%
ABD	36,5	27,5	34,1	21,8	31,8	37,5	12,5	11,4	5%
TOPLAM	281,4	237,8	325,6	200,1	212,1	218,7	183,7	224,1	

Kaynak: Thomson Reuters Gold Survey

DARPANEDE BASILAN ALTIN (TON)

■ GRAMALTIN (Minik Külçe Altın)

Türkiye’de ilk defa İstanbul Altın Rafinerisi tarafından üretilmiştir. İstanbul Altın Rafinerisi dünyada minik külçe altın üreten ilk rafinerilerdendir.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı’na bağlı Borsa İstanbul ve T.C. Darphane’si ve bankalar tarafından kabul edilen 0.5 gr, 1 gr, 2.5 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr, 50 gr, 100 gr ağırlıkta, 24 Ayar safılıkta, genellikle yatırım, düğünlerde takı ve hediye amaçlı kullanılan altın külçelerdir. Bu külçeler bankalara fiziken mevduat olarak yatırılabilir ve yine mevduat sahiplerine istedikleri zaman fiziki olarak teslim edilebilmektedir.

■ Borsada İşlem Gören Altına Dayalı Ürünler

Altın, menkul kıymet olarak, Avustralya, Fransa, Güney Afrika, Hong Kong, İngiltere, İsviçre, Japonya, Meksika, Singapur ve Türkiye’nin de aralarında bulunduğu pek çok ülkenin menkul kıymet borsalarında borsa yatırım fonu olarak işlem görmektedir. Bu araçlar genellikle %100 fiziki altın miktarına dayalıdır. Örneğin, 1 paylık borsa yatırım fonu 1 gram altına denk gelmektedir.

Menkul kıymet borsalarının yanı sıra türev borsalarında da altın yerini almış, altına dayalı vadeli işlem sözleşmeleri ve opsiyonlar işlem görmeye başlamıştır.

■ Banka Altın Hesapları

Gerçek ve tüzel kişiler bankalarda altın hesabı açabilmektedir. Vadesiz ya da vadeli olarak açılan altın hesapları karşılıklı (Tahsisli - Allocated) ve karşılıksız (Tahsisiz - Unallocated) şeklinde açılabilir.

Fiziki olarak altın, yatırımın en güvenli şekli olarak tanımlanabilen karşılıklı hesaplarda, külçe altın formunda müşteri ve banka adına saklanır.

BANKALARDAKİ ALTIN MEVDUATI MİKTARI VE TOPLAM MEVDUAT (MİLYON TL)

Yıl	Toplam Mevduat	Kıymetli Maden Mevduatı	Toplam Mevduat İçindeki Payı	Altın / TL Kur	Ton
2011	695.496	14.329	2,06%	95,4	150,2
2012	772.217	18.600	2,41%	95,7	194,4
2013	945.770	20.912	2,21%	82,7	253,0
2014	1.052.662	16.250	1,54%	89,4	181,8
2015	1.244.865	11.005	0,88%	100,0	110,0
2016	1.453.220	17.222	1,19%	131,6	130,8
2017	1.710.831	24.103	1,41%	157,7	152,9
2018	2.035.876	40.998	2,01%	218,1	188,0
2019	2.566.742	82.412	3,21%	288,0	286,2
2020 Haziran	3.059.748	168.480	5,51%	392,5	429,3

1000 gr 24 ayar İAR Külçe Altın

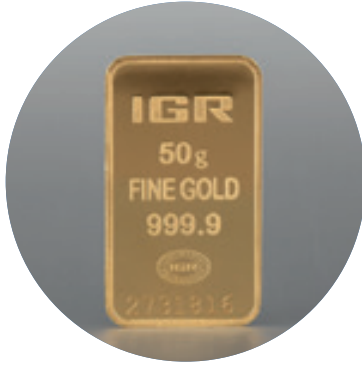
500 gr 999.9 İAR Külçe Altın

250 gr 999.9 İAR Külçe Altın

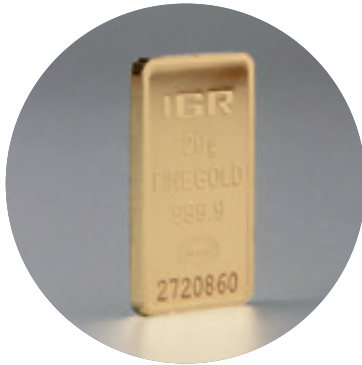
100 gr 995.0 İAR Külçe Altın

50 gr 999.9 İAR Külçe Altın

31.10 gr 999.9 İAR Külçe Altın

20 gr 999.9 İAR Külçe Altın

10 gr 24 ayar İAR Gram Altın

Çeşitli ağırlık veya saflık oranındaki altın külçelerin üzerinde genellikle müşterilere özel numaralar vardır. Altınların saklanması ve sigortalanması maliyetlerine katlanan yatırımcılar bu hesaplardaki altın külçeler üzerinde %100 hakka sahiptir. Altını saklayan banka veya depoların söz konusu altını kiralama ya da işlem yapma yetkisi yoktur. Bankalar, yatırımcıyla yapılan anlaşma çerçevesinde, ödünç işlemleri gerçekleştirebilmektedir. Karşılıksız hesaplarda yatırımcıya özel külçeler olmayıp, yatırımcı saklama veya sigortalama masrafları ödemez. Bankanın bu hesaplardaki altınları kiralama hakkı vardır. En çok kullanılan altın hesapları karşılıksız hesaplar olup, özellikle tezgahüstü altın piyasalarının merkezi olan Londra ve Zürih'te yaygındır.

BANKALARDAKİ ALTIN MEVDUATI MİKTARI (BANKA BAZINDA) (MİLYON TL)					
	2017	2018	2019	2020 Haziran	2020 Haziran % PAY
Ziraat Bankası	4.087	7.805	15.620	26.389	16%
İş Bankası	3.789	6.172	10.432	22.226	13%
Kuveyt Türk	2.920	5.090	10.373	19.142	11%
Halkbank	1.923	3.558	7.341	14.097	8%
Garanti	2.195	3.280	6.133	12.879	8%
Vakıfbank	2.305	2.625	5.903	11.249	7%
Akbank	1.451	2.484	4.491	10.029	6%
QNB Finansbank	1.198	1.862	3.700	9.867	6%
Türkiye Finans	809	1.569	3.687	9.223	5%
Denizbank	653	924	1.862	4.640	3%
Ziraat Katılım	52	391	864	1.745	1%
Şekerbank	215	300	568	1.146	1%
Diğer	2.505	4.938	11.438	25.846	15%
TOPLAM	24.103	40.998	82.412	168.480	

Genel olarak karşılıklı ve karşılıksız hesaplardaki altınları saklayan banka veya depolar, 1.000 ons ve daha fazla miktarlar ile ilgilenmektedir. Bundan dolayı, bireysel yatırımcıların yerine daha çok, kurumsal yatırımcılar, merkez bankaları ya da müşterileri adına bankalar bu hesapları kullanmaktadır.

Bireysel yatırımcılar için ise farklı alternatifler getirilmiştir. Örneğin, altın havuz hesaplarında daha düşük tutarlarda altın hesabı açılabilmektedir. Benzer şekilde, elektronik altın da yatırımcıların hizmetine sunulmuştur. Bu hesaplardaki altınlar bir anlamda para gibi olup, birimleri ons vb. şeklindedir.

Türkiye'de ve belki de dünyada ilk defa 2009 yılında İstanbul Altın Rafinerisi ve Kuveyt Türk Katılım Bankası ortak çalışması ile İAR'ın üretmiş olduğu GRAMALTIN'lar bankada fiilen mevduat olarak kabul edilmeye başlanmıştır.

ALTIN SERTİFİKALARI VE ALTINA DAYALI TAHVİLLER

Altın sertifikaları, fiziki olarak altına sahip olmadan altına yatırım yapmayı sağlayan bir finansal araçtır. Sertifikalar, ilk defa savaş döneminde ABD Hazinesi tarafından piyasaya sürülmüş, 1933 yılına kadar ihraç edilmiş ve Altın Standardı döneminin önemli finansal araçlarından olmuştur.

Altına dayalı tahviller 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren hem devlet hem de özel şirketler tarafından ihraç edilmeye başlanmıştır. Günümüzde altın tahvilleri genel olarak büyük yatırım bankalarınca ihraç edilmektedir. Altın fiyatındaki dalgalanmalardan etkilenen bu tahviller genellikle anapara korumalı olup, kupon ödemesi yapmaktadır.

2017 yılı Ekim ayında T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı altın tahvili ve altına dayalı kira sertifikası sürecinin ilkinin gerçekleştirmiştir. İstanbul Altın Rafinerisi, Bakanlık ve Ziraat Bankası ortak çalışması olan Türkiye'nin ilk altın tahvili ihracı 81 ilde gerçekleştirilmiş, 12.800 kişiye ulaşılarak yaklaşık 2,5 ton altın yastıkaltından çıkartılarak ekonomimize kazandırılmıştır. Bu ilk tahvil ihracını Mart 2018, Eylül 2018 ve Aralık 2018'deki ihraçlar takip etmiştir. Aralık 2018'deki dördüncü tahvil ihraç süreci Bakanlık, İstanbul Altın Rafinerisi ve 6 farklı bankanın ortak çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Tüm ihraçlarda katılımcılara yıllık %2.4 net getiri sağlanmıştır ve stopaj alınmamıştır.

İstanbul Altın Rafinerisi bu ihraçlarda tüm operasyon ve eksper ağı ile tam destek vererek, 2011 yılından bugüne olduğu gibi, yastıkaltı altının ekonomimize kazandırılmasında önemli bir rol oynamıştır.

ALTINA DAYALI YATIRIM FONLARI

İçerisinde belirli oranlarda altın bulunduran yatırım fonlarıdır. Türkiye'de 2020 Mart itibarıyla sadece altına dayalı yatırım fonu adedi 10, altın ve diğer kıymetli madenlere dayalı yatırım fonu adedi 3'tür. SPK düzenlemesine göre B tipi fonların portföylerinde en az %51 oranında altın yatırımı, A tipi fonda ise en az %35 oranında altın yatırımı yer alması gerekir.

DÜNYADA İLK 10 ALTIN ETF (FİZİKİ KARŞILIĞI OLAN) TEMMUZ 2020

Fon	TON	Milyon USD
1 SPDR Gold Shares	1241,6	78.434
2 iShares Gold Trust	491,4	31.041
3 iShares Physical Gold ETC	237,1	14.978
4 Xetra-Gold	227,6	14.381
5 Invesco Physical Gold ETC	213,1	13.459
6 WisdomTree Physical Gold	142,8	9.024
7 Gold Bullion Securities Ltd	82,4	5.205
8 ZKB Gold ETF	75,2	4.753
9 Sprott Physical Gold Trust	75,2	4.753
10 Xtrackers Physical Gold ETC EUR	67,8	4.283
Dünya Toplamı	3785	239.111

World Gold Council – ETF: Exchange Traded Funds

TÜRKİYE ALTIN FONLARI (MİLYON TL)

Fon Adı	2019 Haziran	2020 Haziran	(%) Değişim
Yapı Kredi Portföy Altın Fonu	365,3	1.273,7	248,6%
Garanti Portföy Altın Fonu	143,2	585,4	308,9%
Ak Portföy Altın Fonu	172,8	564,0	226,5%
İş Portföy Altın Fonu	79,0	410,3	419,6%
Ziraat Portföy Altın Katılım Fonu	57,1	325,0	468,9%
Teb Portföy Altın Fonu	28,3	152,3	437,6%
Hsbc Portföy Altın Fonu	40,8	132,2	224,3%
Deniz Portföy Altın Fonu	11,9	93,4	684,5%
Fiba Portföy Altın Fonu	7,8	89,4	1046,8%
Kt Portföy Kızılay'A Destek Altın Katılım Fonu	5,3	64,5	1112,6%
Icibc Turkey Portföy Altın Fonu	12,7	34,3	170,5%
Albaraka Portföy Altın Katılım Fonu	1,9	13,0	596,2%
Mükafat Portföy Altın Katılım Fonu	0,0	4,8	0,0%
Maqasid Pys Altın Katılım Fonu	0,0	0,0	0,0%
Takasbank			

İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ'NİN ŞUBAT 2013 YILINDA HAZIRLADIĞI TÜRKİYE ALTIN PİYASASI HAKKINDA GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

ÖNERİ	AÇIKLAMA	DURUM
Altının tanımıyla ilgili belirsizliğin giderilmesi	Parasal tabanlı ve parasal tabanlı olmayan altın tanımının yapılması	
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) altın zorunlu karşılıklarının belli bir oranının halktan doğrudan gelen altınlardan olması	TL zorunlu karşılıklarda yastıkaltından çıkartılan hurda altının öncelikli olarak kabul edilmesi	Gerçekleştirildi
Türk Lirası zorunlu karşılıkların altın olarak tutulması oranının artırılması	TL için tutulması gereken zorunlu karşılıkların içindeki altın oranının artırılması	Gerçekleştirildi
Altın ihracatı ile ülke dış ticaret açığının azaltılması	Yastıkaltındaki çıkartılan (Yaklaşık olarak hepsi daha önceden ithal edilmiş) altının ihraç edilmesi	Kısmen gerçekleştirildi
Altının sermaye ve para piyasalarında teminat olarak kabul edilmesi	Sermaye ve para piyasalarında, hazine işlemlerinde, finansal kuruluşlar arasında teminat olarak kabul edilmesi	Gerçekleştirildi
Altın mevduatları için tasarruf mevduatı sigorta fonu güvencesinin artırılması	Mevcutta 50.000 TL olan tasarruf mevduatı güvencesinin 100.000 TL ye çıkartılması, hatta 150.000 TL olması	Gerçekleştirilmiş olup, tekrar güncellenmesi teklif edilmiştir
Altın EFT sisteminin kurulması	EFT sisteminde altın transfer edilebilmesi. Altının yurt dışındaki bankalara elektronik ortamda transferinin gerçekleştirilmesi Altın takas ve saklama merkezlerinin yurt genelinde yayılması	Kısmen gerçekleştirildi
8.000 TL üzeri işlemler için İstanbul Altın Borsası aracı kuruluşlarına bankadan işlem geçirme muafiyeti tanınması	Kıymetli maden piyasalarında işlem yapan kuruluşların kısıtlanması altın alacak kişilerin kayıt dışı ortamlara yönelmesine sebep olmaktadır.	Gerçekleştirildi

ÖNERİ	AÇIKLAMA	DURUM
Kuyumculuk ve kıymetli metal rafinericiliğinin ayrı değerlendirilmesi	Kıymetli metal rafinericiliğinin teşvik edilecek sektörler arasına alınması. Borsa İstanbul'a üye rafinerilerin borsa tescil harçlarından muaf tutulması.	
Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı projesinde altınların teminat olarak kabul edilmesi	Kadınlara yönelik mikro kredi projelerinde altının teminat olarak kabul edilmesi	
Külçe altın ihracatlarının banka nezdinde ihracat kapaması olarak kabul edilmesi	İhracat için bankalardan alınan 24 ayar altın kredilerinde, bankaların külçe altının yurt dışına gönderilmesini ihracat kapaması olarak kabul etmesi	Gerçekleştirildi
Yurt dışından gelen hurda ve dore altınların Türkiye'de ödemesinin yapılmasının bölgesel ticareti arttırıcı etkisi	Yurt dışından gelen hurda ve dore altınların rafinerilere hak tanınarak düzenlenecek makbuz ile ithalat işleminin kapatılması	Kısmen gerçekleştirildi
Genel olarak kıymetli maden ithalatındaki KDV sıkıntısının giderilmesi, Platin ve Paladyum da KDV'nin kaldırılması.	Katma değeri olmayan altın ve gümüş (Altın ihtiva edenler, işlenmemiş granül, çubuk, levha,...vb) ithalatından KDV'nin kaldırılması Uluslararası piyasalarda işlem gören kıymetli madenlerden (Platin-Paladyum) KDV'nin kaldırılması	
Yastıkaltı altınların ekonomiye kazandırma faaliyetlerinin sistemleştirilmesi	KAD-SİS (Kuyumcu Altın Değerleme Sistemi) İAR tarafından yastıkaltı altının ekonomiye kazandırılmasının sistemli bir şekilde sağlanması amacı ile projelendirilerek hayata geçirilmiştir.	KAD-SİS projesi 2020 yılında hayata geçirilmiş, banka ve kuyumcularla anlaşmalar imzalanarak test uygulamaları ile çalışmalara başlanmıştır
Kuyumculuk sektöründe enflasyon düzeltmesi uygulamaları ve sorununun çözülmesi	Kuyumculuk sektörünün sermayesi olan altının fiyat artışı vergisinin kaldırılması, Kuyumcu açısından altın sermaye olarak değerlendirilerek, vergilendirmenin kazanç üzerinden yapılması	
Kuyumculuk kanunu zorunluluğu	Kimlerin hangi şartlarda kuyumculuk yapabileceğinin ve sektör standartlarının belirlenmesi	

TÜRKİYE ALTIN PİYASASI - RESMİ KURUMLAR

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI (TCMB)

Merkez Bankaları temel olarak ülkelerin para ve kur politikalarının yönetilmesinden sorumlu kurumlardır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de Merkez Bankası para ve kur politikalarını düzenlemek, banknot dolaşımını sağlamak, kur rejimi, döviz ve altın rezervleri yönetimi, ödeme sistemleri, finansal sistemin ve istikrarın gözetiminden sorumludur. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası – (TCMB) 3 Ekim 1931 tarihinde resmi olarak faaliyetlerine başlamıştır.

TCMB ekonominin gidişatına göre kullanmak üzere Türk Lirası, Yabancı Para ve Altın cinsinden rezervler tutmaktadır. TCMB'nin altın rezervlerinin önemli bir kısmı (2019: %20) bankalar zorunlu karşılık altınlarından oluşmaktadır. Son dönemde, dünyada bir ilk olan ve İstanbul Altın Rafinerisi tarafından geliştirilen yastıkaltı altınların ekonomiye kazandırılması süreci ile yastıkaltıdan çıkartılan altının (yurtiçi yerleşiklerden hurda olarak toplanan altının) zorunlu karşılık kapsamında birebir karşılık olarak ayrılması, hem TCMB'nin altın rezervlerini arttırmış hem de bankacılık sistemine ciddi bir likidite sağlamıştır.

TCMB yastıkaltı altınların ekonomiye kazandırılmasında üstün bir özveri ve emek sarf ederek dünyada ilk olan örnekler çıkarmıştır. Zorunlu karşılıklarda hurda altın imkan diliminin sağlanmasının bankacılık sektörünün ilerlemesine çok büyük katkısı olmuştur.

Altın rezervi stratejik bir rezerv türüdür. Altın, kriz veya yüksek volatilité ortamlarında merkez bankaları için çok önemli bir silahtır. Bu sebeple yastıkaltı altınların ekonomiye kazandırılması süreci TCMB altın rezervlerine olan doğrudan katkısı sebebi ile oldukça önemli ve sürekli olarak desteklenmesi gereken bir sistemdir.

DARPHANE VE DAMGA MATBAASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Türkiye'de yatırım aracı olarak çoğunlukla 22 ayar ziynet ve meskük altınlar kullanılmakta olup, bu altınların üretimi sadece Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmektedir.

■ **Cumhuriyet Altınları:** Cumhuriyet Altını, devlet güvencesi altında Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından basılmakta olup, değişik boyut ve ağırlıkları olan 22 ayar basılı altındır. Cumhuriyet altın sikkeleri ve Cumhuriyet ziynet altınları olmak üzere iki türü bulunmaktadır. Cumhuriyet altın sikkelerine halk arasında Ata Altını da denilmektedir. Gerek Cumhuriyet altın sikkelerinin ve gerekse Cumhuriyet ziynet altınlarının ağırlığa göre beş türü bulunmaktadır. (Çeyreklik, Yarımlık, Birlik, İki buçukluk ve Beşlik)

■ **Reşat ve Hamit Altınları:** Reşat ve Hamit altınları Osmanlı İmparatorluğu döneminde basılmış ve hala alım satımı devam eden altınlardır.

ATA

ZİYNET

REŞAT

HAMİT

BORSA İSTANBUL (BİST)

1993 yılında Türkiye'de altın ticaretinin serbestleşmesinin ardından, organize bir piyasa olarak 26 Temmuz 1995'te İstanbul Altın Borsası (İAB) kurulmuştur. 30 Aralık 2012 tarihinde 6362 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi ile "Borsa İstanbul" kurulmuş ve İstanbul Altın Borsası, Borsa İstanbul çatısı altına Kıymetli Madenler Piyasası olarak girmiştir.

KIYMETLİ MADENLER VE TAŞLAR PIYASASI

- Kıymetli Madenler Piyasası
- Kıymetli Madenler Ödünç Piyasası
- Elmas ve Kıymetli Taş Piyasası

Kıymetli Madenler Piyasası

Bu piyasada standart, standart dışı, cevherden üretilen, altın, gümüş, platin ve paladyum alım satım işlemleri spot ve vadeli olarak yapılır.

Standart İşlemler: Emirler 100 gram ve katları şeklinde yapılmaktadır. Standart şekillendirilmiş 1 kg dışındaki diğer emirler için ise külçe tipleri belirtilir. Altınların saflık ayarı en az %99,5 olmalıdır.

Standart Dışı İşlemler: 1999 yılında başlanan bu işlemlerde, altın saflık ayarları %99,5'in altında olabilir. En düşük emir miktarı bulunmamaktadır. Kg ve gram katlarıyla işlem yapılır.

Cevherden Üretilen İşlemler: Bu işlemler, yurt içinde cevherden üretilen kıymetli madenlerin, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü veya bu kurumun belirleyeceği kuruluşlarca düzenlenecek ayar raporunda yer alan miktarlarına göre ayrı ayrı yapılır. En düşük emir miktarı bulunmamaktadır.

İthalat: Standart işlenmemiş şekilde olan kıymetli madenlerin ithalatının, TCMB ile BİST bünyesinde kıymetli maden işlemleri yapmaya yetkili üyeler tarafından ithal edilmesine izin verilmektedir.

Üretim: Üretim cevherden üretilen işlemler başlığı altındadır. Yurt içinde cevherden üretilen dore bar, granül ve diğer şekillerdeki kıymetli madenlerin rafinaj işleminden sonra 7 iş gününde borsadan geçirilerek tescil ve satış işlemi gerçekleştirilir.

Saklama: SPK'nın borsa yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarına ilişkin ilgili tebliği uyarınca saklama işlemleri gerçekleştirilir. Borsa üyesi kurumların ve gerçek kişilerin de saklama işlemleri bu kapsamdadır.

Kıymetli Madenler Ödünç Piyasası

Borsa gözetiminde kıymetli maden arz edenler ile talep edenler tarafından faiz oranının, vadenin belirlendiği ve teminat karşılığında yapılan ödünç işlemi, vade sonunda kıymetli madenin ve teminatın yer değiştirmesi ile sonlandırılır.

İşlemler, TL/Kg, \$/Ons, Euro/Ons üzerinden gerçekleşir.

Valör T+0 spot işlemlerden T+110 iş gününe kadardır.

Fiyat aralığı TL/Kg emirlerinde 1 kuruş, \$/ONS, EURO/ONS işlemlerinde 5 cent'tir.

Gümüş işlemlerinde fiyat aralığı TL de 1 kuruş, \$ ve Euro/Ons işlemlerinde 1 cent'tir.

BİST altın işlem ekranında aynı valörü ve para cinsli işlemlerde alan ile satan fiyatta uzlaştığında işlem gerçekleşmiş olur. İşlem gerçekleşene kadar talep ve arz emirlerinin hangi üyeler tarafından verildiği ekranda gözükmez. İşlem gerçekleştiğinde ise sadece işlemi gerçekleştiren üyeler birbirlerini görür, diğer üyeler işlemi kimin gerçekleştirdiğini göremez.

İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.

Rafinasyon; kimyasal, elektrokimyasal ve pirometalurjik işlemler yürütülerek metalin safsızlıklardan arındırılması ve bu şekilde kıymetli metalin geri kazanılması işlemidir. Rafineriler altın piyasaları için olmazsa olmaz kuruluşlar olup, hem finansal piyasalar hem de sektör açısından çok önemli bir misyona sahiptir. İstanbul Altın Rafinerisi, Borsa İstanbul ve T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın altın rafinerileri listesinde yer alan ilk resmi altın rafinerisi olmasının yanında aynı zamanda 2011 yılında LBMA (Londra Külçe Piyasası Birliği)' e akredite olmuş ve 2007 yılından beri DMCC (Dubai Altın ve Emtia Borsası) üyesidir. Ürettiği altınlar 2014 yılından beri COMEX (ABD Emtia Borsası)' de işlem gören tek Türk rafinerisidir.

Rafinerilerden çıkan saflaştırılmış altınların uluslararası piyasa ve merkez bankalarında geçerli olabilmesi için belli bir standardı olması gerekmektedir. Bu standarda ulaşmak için birçok kriteri bir arada sağlamak gerektiğinden, zor ve uzun bir süreçten sonra LBMA tarafından tanımlanan "Good Delivery List" (iyi teslim listesi)' e girmeye hak kazanılır. Ancak bu kaliteye ulaşmak ve bunu sürdürmek hem finansal hem kalite açısından bir denetim ve finansal süreç gerektirmektedir. "Good Delivery List" e girmek sonsuza kadar bu listede kalınacağı anlamına gelmeyip, sürekli denetim ve testlerden geçmek ve artan standartlara uyum sağlama zorunluluğu gerektirmektedir.

İstanbul Altın Rafinerisi'nin ürettiği külçe altınlar İstanbul Altın Borsası, T.C. Hazine Müsteşarlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü, Bankalar, COMEX (ABD Emtia Borsası) ve DMCC (Dubai Emtia Borsası)' nda kabul görmektedir. İstanbul Altın Rafinerisi 2011 yılında Londra Külçe Piyasaları Birliği'nin (LBMA) Dünyadaki En İyi Rafineriler Listesi'ne (Good Delivery List) girmeyi başarmıştır. İAR dönem içerisinde, rafinasyon dışında GRAMALTIN üretimini dünyada ilk defa başlatarak sektöre bu konuda da öncülük etmiştir.

• BANKALAR

Bankalar uzun süre ilgisiz kaldıkları altın ve türevlerine TCMB'nin zorunlu karşılıklarda altını kabul etmesi ve toplam karşılık içindeki payını arttırması ile ilgi duymaya başladılar. BDDK verilerine göre 2020 yılı Haziran ayı itibari ile bankalardaki kıymetli maden mevduat hesaplarında yaklaşık 168 Milyar TL'lik altın bulunmaktadır.

• KUYUMCUKENT

Ortadoğu'nun en büyük entegre altın ve mücevher üretim ve ticaret merkezidir. Kuyumcukent, kuyum üretim, pazarlama ve satış fonksiyonlarını çağdaş alt ve üst yapı bileşenleri ile bir araya getiren, iş ve yaşam merkezi özelliği ile dünyada bir benzeri bulunmayan çağdaş inşaat teknolojisinin ürünü binalar, son derece güvenli bina otomasyon sistemleri ve her türlü konforu sağlayacak altyapı ile donatılmıştır.

180.000 m² arsa alanı dâhilinde, 128.000 m²'lik alan üzerinde kurulu olan Kuyumcukent bünyesinde açık ve kapalı otoparklar, çeşitli kuyum, günlük alışveriş amaçlı perakende mağazaları, market, restoranlar, fast food, kafeler ile üretim ve yan hizmetler veren yedi adet fabrika bloğu ve iki adet 7'şer katlı ofis plazaları yer almaktadır. Toplam 1411 atölye, 49 fabrika, 634 mağaza mevcuttur. Kuyumcukent toplam 2428 bağımsız bölümden oluşmakta ve toplam 328.000 m²'lik brüt inşaat alanı üzerinde yükselmektedir.

Yaklaşık 2200 üye ile birlikte yıldan yıla artarak yurt içi ve yurt dışından gelen müşteri kitlesine hitap etmektedir. Çalışan sayısı yaklaşık 25.000 kişi civarındadır.

• KAPALIÇARŞI

Kapalıçarşı yıllardır Türkiye'nin hem üretim tarafında hem de toptancılık tarafında merkez konumundadır.

Kapalıçarşı aynı zamanda, eski ustaların el işçiliği ile, çok özel ürünlerin üretildiği bir yerdir. Gelişen dünya ile birlikte altın işlem hacminin artması ve altyapı yetersizliklerinden dolayı alınan karar ile kuyumculuk sektöründe üretim yapan işletmeler Kuyumcukent kompleksine taşınmıştır. Kapalıçarşı halen altın ticaretinde ulusal ve uluslararası alanda önemli bir merkez olma özelliğini sürdürmektedir.

ALTIN PİYASALARI

Dünya altın piyasaları, tezgahüstü piyasalar, spot piyasalar ve türev piyasalar olarak üç ana grupta incelenebilir.

TEZGAHÜSTÜ PİYASALAR (OTC-OVER THE COUNTER)

Resmi bir borsa üzerinden yapılmayan işlemler tezgahüstü olarak adlandırılmaktadır. Tezgahüstü piyasalarda yapılan işlemler altın piyasası işlemlerinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bunun en önemli sebebi, işlemlerin herhangi bir düzenlemeye tabi olmadan, iki taraf arasında mutabakat ile gerçekleştirilmesidir. Tezgahüstü piyasalar organize piyasalara göre daha esnek bir yapıya sahiptir.

LONDRA KÜLÇE PİYASASI BİRLİĞİ (LONDON BULLION MARKET ASSOCIATION-LBMA)

1987 yılında kurulan Londra Külçe Piyasası Birliği, kıymetli maden piyasası ve düzenleyicileri arasında buluşma noktası niteliğindedir.

LBMA, altın ve gümüş için rafineri ve üretim standartlarını belirlemekte olup, bu standartlara sahip LBMA üyesi üreticiler tarafından üretilen ürünler, tüm merkez bankaları, uluslararası bankalar ve borsalar, tezgahüstü piyasalar ve uluslararası takas ve saklama merkezlerinde kabul edilmektedir.

LBMA'nin temel görevlerinden biri, altın ve gümüş için "İyi Teslim Listeleri"ni (Good Delivery List) hazırlayarak rafinaj ve akredite rafineri olma standartlarını oluşturmaktır.

Burada kabul gören rafinerilerin altınları, istisnalar hariç, her borsada geçerlidir. LBMA listesinde Mayıs 2020 itibari ile 71 rafineri bulunmaktadır.

İstanbul Altın Rafinerisi LBMA' e akredite 71 altın rafinerisinden biridir.

LBMA üyesi rafinerinin ürettiği altınlar tüm dünyada bankalarda, merkez bankalarında, borsalarda herhangi bir ayar ve teste tabi tutulmaksızın kabul görmektedir. Bu sebeple LBMA üyesi olmak ve bunu sürdürebilmek için üst düzey standartlara ulaşmak ve bunu sürdürülebilir kılmak gerekmektedir. LBMA üyesi olunduktan sonra da düzenli denetimler ve yüksek standartları sağlayabilmek için üst düzey denetimsel ve finansal süreçlerin sürekli sağlanması gerekmektedir.

LONDRA ALTIN PİYASASI

İngiltere altın madeni kaynaklarına sahip olmamasına rağmen, Londra 19. yüzyıldan itibaren en önemli uluslararası fiziki altın ticareti merkezlerinden biri konumundadır.

Londra'da altın alım-satımı hem tezgahüstü hem de resmi piyasada yüksek hacimlerde yapılmaktadır. Londra piyasalarının çok güçlü ve kolay kolay değişmeyen regülasyona sahip olması işlemlerde sorun çıkmasını engellemektedir.

LONDRA ALTIN PİYASASINDA FİYAT BELİRLEME MEKANİZMASI

Londra altın piyasasında fiyatlar, zaman farkını ortadan kaldırmak için gün içerisinde iki defa sabitlenmektedir. Böylece piyasa katılımcıları, tek bir fiyattan işlem yapabilme imkanına sahip olabilmektedir. "London AM fix" ve "London PM fix" olarak adlandırılan bu işlemlerle oluşan fiyat aynı zamanda uluslararası piyasalar için gösterge niteliğindedir.

DUBAİ ÇOKLU EMTİA MERKEZİ (DUBAI MULTI COMMODITIES CENTRE-DMCC)

Kıymetli Metal Piyasasında Türkiye'nin en büyük rakibi konumunda bulunan Dubai işlemlerin daha az bürokratik olması sayesinde bütün dünyadan müşteri çekmektedir. Dubai, gerek altın talebi fazla olan ülkelere coğrafi yakınlığı, gerek bürokratik işlemlerin az olması avantajıyla bölgede fiziki altın ticaretinde önemli bir konuma sahiptir.

İstanbul Altın Rafinerisi DMCC üyesidir.

COMEX

COMEX, altın, platinyum, bakır, gümüş ve benzeri değerli metallerin işlem gördüğü ABD'de yer alan vadeli işlem borsasıdır. 1933 yılında 4 farklı borsanın birleşmesi ile ortaya çıkan COMEX, 1994 yılında NYMEX borsası tarafından satın alınmış, 2008 yılında CME group altında birleşmiştir. İşlemlerin çoğunluğu elektronik ortamda yapılmakta olup 5 gün 24 saat işlemler devam etmektedir.

İstanbul Altın Rafinerisi ürünleri COMEX' te işlem görebilen tek Türk rafinerisidir.

SPOT PİYASALAR

Borsa İstanbul (BİST)

1993 yılında Türkiye'de altın ticaretinin serbestleşmesinin ardından, "İstanbul Altın Borsası" 26 Temmuz 1995 tarihinde resmi olarak faaliyetlerine başlamıştır. 30 Aralık 2012 tarihinde 6362 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi ile "Borsa İstanbul" kurulmuş ve İstanbul Altın Borsası, Borsa İstanbul çatısı altına "Kıymetli Madenler Piyasası" olarak girmiştir. BİST'de altın, gümüş ve platinin işlem gördüğü spot piyasa (Kıymetli Madenler Piyasası), bu ürünlere dayalı ödünç işlem piyasası (Kıymetli Maden Ödünç Piyasası) ve Elmas ve Kıymetli Taş Piyasası bulunmaktadır.

NSPOT

“NCDEX Emtia Borsası” (NSPOT) Ekim 2006'da Hindistan'da kurulmuştur. NSPOT, Ulusal Emtia ve Vadeli İşlem Borsası NCDEX'in %100 iştirakidir. Borsada altın ve gümüşün yanı sıra çelik, şeker, biber ile bazı tarım ürünleri gibi emtialar da işlem görmektedir.

Şanghay Altın Borsası (Shanghai Gold Exchange - SGE)

2002 yılında Çin Merkez Bankası tarafından kâr amacı gütmeyen bir kurum olarak kurulmuştur. Fiziki altın ticaretinin yapıldığı SGE'ye banka, aracı kurum ve altın ticaretiyle uğraşan firmalar üye olabilmektedir. 100'den fazla üyesi vardır.

Çin Altın ve Gümüş Borsası (Chinese Gold and Silver Exchange Society - CGSE)

Hong Kong'da kurulu Çin Altın ve Gümüş Borsası 1910 yılında resmi faaliyetlerine başlamıştır. Altında Asya piyasalarında önemli bir borsa olup, hem fiziki hem de kaydi işlemlerde yüksek hacme sahiptir.

TÜREV PİYASALAR

Altının işlem gördüğü bir diğer platform türev piyasalardır. Vadeli İşlem Sektörü Birliği'nin (Futures Industry Association- FIA) 82 organize türev borsasından derlediği verilere göre, altın, platin ve gümüş gibi madenleri kapsayan kıymetli madenler türev işlemleri 2019 yılı sonunda 476 milyon adet kontratı aşmıştır. Spot piyasalarda olduğu gibi vadeli işlemlerde de borsalar, dayanak varlık için kontrat büyüklüğü ve saflık dereceleri gibi çeşitli kıstaslar getirmiştir.

Vadeli İşlemler ve Opsiyon Piyasası - VIOP

VIOP, Borsa İstanbul çatısı altında, Altın dahil farklı finansal ürünlerin vadeli ve opsiyon piyasasıdır. Altın vadeli piyasada işlem görür. Hem GR/TL hem ONS/\$ olarak işlem görür. GR/TL kontratları 1 gr sözleşme büyüklüğü ile, ONS/\$ kontratları 1 ons sözleşme büyüklükleri ile işlem görürler. 20 Nisan 2020 itibarıyla bu piyasalarda işlem gören altın kontratlarının toplam sözleşme adetleri; GR/TL kontratları 797.918 adet ve ONS/\$ kontratları da 70.668 adettir.

CME Grubu

CME diğer adıyla Chicago Emtia Borsası dünyanın en büyük opsiyon ve vadeli işlem borsasıdır. Chicago emtia borsası (CME) 1898 yılında ABD'de kurulmuştur. CME Group olarak da bilinen CME borsası halka açık bir borsadır ve hisseleri Nasdaq'da işlem görmektedir. 2007 yılında CBOT ve CME birleşmiştir. 2008 yılında ise CME bünyesine NYMEX ve COMEX borsalarını da katmıştır. COMEX, altın, platinyum, bakır, gümüş ve benzeri değerli metallerin işlem gördüğü ABD'de yer alan vadeli işlem borsasıdır. 1933 yılında 4 farklı borsanın birleşmesi ile ortaya çıkan COMEX, 1994 yılında NYMEX borsası tarafından satın alınmış, 2008 yılında CME group altında birleşmiştir. 2012 yılında ise CME Kansas Emtia Borsasını da bünyesine katarak genişlemeye devam etmiştir.

Tokyo Emtia Borsası (Tokyo Commodity Exchange - TOCOM)

TOCOM'da tarım-orman ürünleri, kauçuk, petrol ve petrol türevlerinin yanı sıra platin, paladyum, alüminyum ile altın ve gümüşe dayalı kontrat ve opsiyonlar bulunmaktadır. Değerli metaller, petrol, alüminyum ve kauçuk adı altında dört piyasada işlemler gerçekleştirilmektedir.

Hindistan Çoklu Emtia Borsası (The Multi Commodity Exchange of India - MCX)

Hindistan toplam altın talebinde önemli bir paya sahiptir. Bu durum sermaye piyasasına da yansımış, altın yatırım aracı olarak çeşitli borsalarda yerini almıştır.

Kasım 2003'te faaliyete geçen Hindistan Çoklu Emtia Borsası'nda (MCX) tarımsal ürünler, kıymetli madenler, enerji ürünleri, petrol ve metaller başta olmak üzere pek çok ürün çeşidi bulunmaktadır.

Dubai Altın ve Emtia Borsası (Dubai Gold & Commodities Exchange - DGCX)

DMCC alt kuruluşu olarak 2005 yılında kurulmuştur. Dubai Altın ve Emtia Borsası'nda altın türev ürünlerin yanı sıra gümüş, bakır ile döviz, enerji ve plastik ürünlerine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri işlem görmektedir.

Tayvan Türev Borsası (Taiwan Futures Exchange - TAIEX)

Tayvan Türev Borsası 1998 yılında kurulmuştur. Borsada hisse senedi, hisse senedi endeksi, kamu ve şirket tahvilleri, faiz oranları gibi finansal araçlara dayalı türev ürünler bulunmaktadır. Altına dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri 2008 yılından itibaren işlem görmektedir.

ALTIN HAKKINDA GENEL BİLGİLER

KİMYASAL YAPISI

Atom numarası 79, atom ağırlığı 197 olan altının özgül ağırlığı 19.3 gr/cm³, erime noktası 1,063 ° C, dayanıklılığı ise 119 kg/m²'dir. Simgesi AU olup Latince aurum, "parlayan gündeğümü" anlamındadır.

ULUSLARARASI ÖLÇÜ BİRİMİ

Altının uluslararası alanda alım-satımında troy ons ve kilogram (kg) ölçü birimleri kullanılmaktadır. Troy ons daha çok kısaca "ons" olarak ifade edilmektedir. 1 troy ons: 31.1034768 gr olup, 1kg: 32.1507465 adet ons'tur.

TARİHİ

Altın, eski çağlardan beri kralların ve önemli şahsiyetlerin toplumdaki konumunun, zenginliğinin ve gücünün evrensel ölçüsü olmuştur. İnsanlar ve devletler tarih boyunca altına sahip olmayı ve biriktirmeyi bir güç olarak görmüşlerdir. Sanayi devriminin ardından artan dünya ticaret hacmi ve uluslararası mal ticareti, altının devletlerin para ve maliye politikalarındaki rolünü artırarak baş aktör olmasını sağlamıştır.

ALTININ KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ

Kimyasal olarak hava ve rutubetten etkilenmediği, korozyona uğramadığı için para ve mücevher yapımına uygun olan altın aynı zamanda iyi bir ısı ve elektrik iletkenidir. Dünyada altından daha iyi iletken olan metaller olmasına rağmen (bakır ve gümüş gibi), altının paslanmaz oluşu iletkenliğinin zamanla azalmasını önlemektedir. Buharlaşmayan ve çoğu asitten etkilenmeyen altın, neredeyse sonsuza kadar dayanabilmektedir. Bu sayede eski uygarlıkların para olarak bastığı sikkeler günümüze hiç bozulmadan ulaşabilmektedir.

Altın nitrik asit gibi gümüş ve diğer bazı metalleri eriten asitlerden etkilenmemektedir. Sadece Aqua Regia "Kral Suyu" denen, bire üç nitrik asit ve hidroklorik asit çözeltisi altını sıvı hale getirebilir.

ALTINDA AYAR VE MİLYEM KAVRAMLARI

24 ayar 995 – 999.9/1000 saflıktaki altını ifade eder.

22 ayar 916/1000 saflıktaki altını ifade eder.

Altının saflık derecesinin binde olarak ifade edilmesine "milyem" denir.

Türkiye' de standart külçe altında ağırlıklı olarak 995/1000 saflık tercih edilirken, dünyada genel olarak 999.9/1000 saflık tercih edilmektedir.

Standart Largebarlar LBMA standartlarına uygun olarak 995/1000 ve üstü saflıkta üretilmektedirler.

En çok kullanılan altın ayar ve milyemleri;

14 ayar (14 / 24 = 583,33) piyasada 585 milyem olarak,

18 ayar (18 / 24 = 750,00) piyasada 750 milyem olarak,

22 ayar (22 / 24 = 916,66) piyasada 916 milyem olarak adlandırılır.

ALTININ KULLANILDIĞI YERLER

MÜCEVHERAT

Takı, süs eşyası...vb.

YATIRIM ARACI

Gramaltın, Kilobar, Largebar, Basılı Altın (Darphane Ürünleri, Ziyinet)...vb

ENDÜSTRİ

Altın, iplik haline getirilip dikiş ve dokuma sanayisinde kullanılabilir. Az miktarda altın tozu, cam üretiminde çok güzel kırmızımsı bir renk elde etmek için kullanılır. Fotoğrafçılıkta altın tonerleri fotoğrafa kırmızı-kahve tonlarında sepya renkler vermek için kullanılır. Altın elektromanyetik radyasyonu çok iyi yansıttığı için gözle görülmeyen dalga boyundaki ışık ve radyo dalgalarını süzmek için uydularda ve astronot elbiselerinde kullanılır. Altın endüstride ısıyı dağıtmak için de kullanılabilir. Savunma sanayiinde de kullanılan değerli bir madendir.

TIP

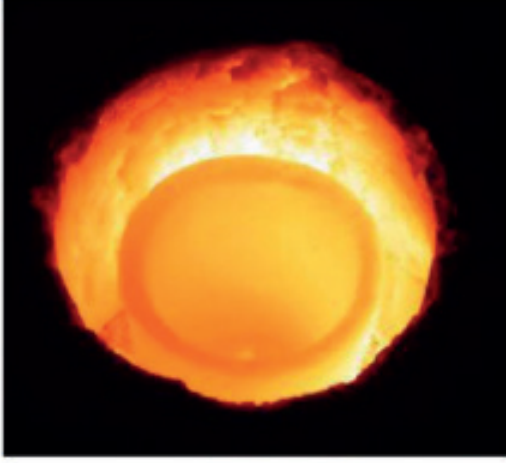
Altın alaşımları diş hekimliği alanında çok sıklıkla kullanılır. Kaplama, köprü gibi tedavi yöntemlerinde kullanılan altın, okside olmayışı, kolay şekil verilebilir ve yumuşak olmasından dolayı porselen ve plastik diş protezlerine göre daha başarılı sonuçlar elde edilmektedir. Ayrıca çeşitli altın tuzlarının antienflamatuar etkisi sebebiyle çeşitli romatizma ilaçlarında az miktarda altın bulunur.

TEKNOLOJİ

Altın, günlük hayatımızda kullandığımız birçok elektronik cihazda küçük oranlarda bulunur. Cep telefonlarında birçok temas noktasında altın iletken olarak kullanılmaktadır.

ALTIN TARİHİNDEKİ ÖNEMLİ DURAKLAR

M.Ö. 3600

DÜNYADA ALTININ İLK DEFA ERİTİLMESİ

Altını saflaştırarak yabancı metalleri ayırtmak amacıyla eritme işlemini ilk kez Mısırlılar yapmışlardır. Bu işlemi fırınlarda kullanmak üzere ısıya dayanıklı kilden kaplar kullanarak gerçekleştirebilmişlerdir.

M.Ö. 2600

Bulunan en eski altından mamul takı, M.Ö. 2600'lü yıllara aittir. Eski Mezopotamya, bugünkü Irak'ta, yaprak şekilleri verilmiş altından mamul bir kolyedir.

M.Ö. 1500-1200

Altın mücevher yapımlarında farklı teknikler kullanılarak altının sertliği ve rengiyle ilgili değişiklikler yapılabilmeye başlandı.

M.Ö. 1223

Tüm dünyanın tanıdığı Tutankhamun'un maskesi, antik dünya altın işçiliğinde zirve olarak kabul edilir.

M.Ö. 600

Altın, ilk kez diş hekimliğinde kullanılmaya başlandı. Okside olmaması, kolay şekil verilebilir ve yumuşak olmasından dolayı günümüzde de diş hekimliğinde kullanılmaktadır.

M.Ö. 564

Altın rafinasyon tekniklerinin gelişmesiyle, dünyanın ilk standardize basılı altını (Türkiye topraklarında, Manisa / Sard bölgesinde) Lidyalılar tarafından yapıldı. Bu standardizasyon ile altın uluslararası ticarete güvenle kullanılmaya başlandı.

1300

Dünya'da ilk defa ayar damgası uygulaması başladı. (Londra Ayar Ofisi Goldsmith's Hall)

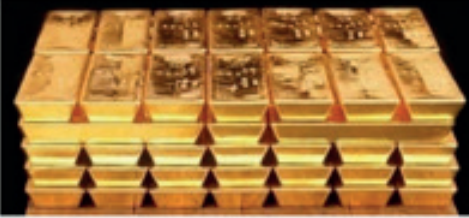
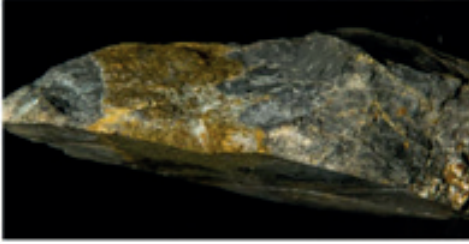
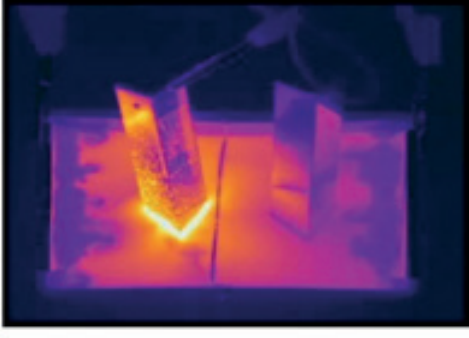
1370

1370-1420 yılları arasında Avrupa'daki büyük altın madenlerinin tükenmesi ile madencilik ve üretimin keskin düşüşü 'Büyük Külçe Kıtlığı' (Great Bullion Famine) olarak bilinen önemli bir dönemin yaşanmasına sebep oldu.

1717

İngiltere saf altının tanımını netleştirerek altın standartlarını belirledi.

1803

Elektronikte ilk altın kaplama kullanılmaya başlandı. İtalya'daki Pavia Üniversitesi'nden Prof. Luigi Brugnatelli tarafından kullanılmaya başlanan bu yöntem, günümüz teknolojisinde de kullanılmaktadır.

1848

California yakınlarında inşaat için kazı yapan John Marshall'ın tesadüfen altın damarı bulması üzerine, bölgeye dünyanın her yanından 40 bin civarında altın arayıcısı akın etti.

1885

Johannesburg yakınlarında ev yapmak için kazı yapan George Harrison, tesadüfen altın buldu. Bu tarihten itibaren altın madencileri Güney Afrika'ya akın etmeye başladı. Güney Afrika, bugün dünya altın kaynaklarının yaklaşık %40'ına sahiptir.

1870-1900

Çin dışındaki önemli ülkeler, paralarını altın standardına bağladılar.

1933

Amerikan Başkanı Roosevelt, Amerikan Doları ile altın arasındaki konvertibiliteyi yasakladı. Kişisel olarak altın bulundurmamak ve altının ihracatı yasaklandı. Yasak, bir süre sonra 1934 yılı başında kalktı.

1939

2. Dünya Savaşı'nda altın piyasaları kapandı. Kurlar dolara fiksleildi, dolar altın konvertibilitesi sağlandı.

1944

2. Dünya Savaşı sonrası Bretton Woods Konferansı'nda bir parasal sistem kurularak 1 ons altın, 35 Amerikan Doları olarak belirlendi. Diğer para birimleri bu kurdan dolara bağlanarak altın alım satımında fiyat standardı oluşturuldu.

1961

Uzaya yapılan ilk insanlı uçuş sırasında astronot kıyafetleri, güneşten gelen ışınların ve yüksek hızda hareket eden parçacıkların zararlı etkilerinden korumak için, altın parçacıklarından oluşan ince bir tabakayla kaplanmıştır.

1971

Amerikan Başkanı Richard Nixon, Bretton Woods Anlaşması ile dolarla altın arasında tesis edilen bağı kaldırarak doların altın teminatını tamamen kopardı. Dünyada dalgalı kur sistemine bu olay ile geçiş yapıldı.

1996

İstanbul Altın Rafinerisi kuruldu.

1999

İlk Merkez Bankaları Altın Anlaşması yapıldı (Washington Agreement). Euro para birimine dahil 11 ülkenin Merkez Bankaları ile İsviçre, İsveç ve İngiltere Merkez Bankaları ve Avrupa Merkez Bankası (Toplam 15 merkez bankası) altının önemli bir rezerv kaynağı olmaya devam edeceğini, hep birlikte 5 yıl için yıllık altın satışlarını 400 ton ile sınırlamayı beyan ettiler.

2009

İAR yenilenen amblem ve logoları ile faaliyetlerine devam etti.

İAR tarafından üretilen GRAMALTIN'lar, bankalarda mevduat olarak kabul görmeye başladı.

2011

Altın ons fiyatı 1900 USD'yi geçti. Uluslararası piyasada altının ons fiyatı 1.920 USD seviyesine çıkararak rekor kırdı.

2011

İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. öncülüğünde geliştirilen yastıkaltındaki altınların ekonomiye kazandırılması adına bankalardan hurda altın toplama projesi hayata geçirildi.

2011

Dünyada ilk defa TCMB tarafından kıymetli maden depo hesapları için zorunlu karşılıkların tamamının, yabancı paralar yükümlülükler için zorunlu karşılıkların %10'una kadar kısmının standart altın cinsinden tutulması imkanı sağlandı.

2016

TCMB Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ'de yapılan değişiklik ile bankalar aracılığıyla vatandaşlardan hurda olarak toplanan altınların rafine edildikten sonra zorunlu karşılık olarak kabul edilmesi sağlandı.

2017

T.C. Hazine Müsteşarlığı 2017 Ekim ayında İstanbul Altın Rafinerisi ve T.C. Ziraat Bankası ile altın tahvili ve altına dayalı kira sertifikası ihracını gerçekleştirmiştir. Bu ihrac ile devlet hane halkı altınlarını stopaj uygulaması olmaksızın piyasadaki en yüksek faiz oranı ile almış ve vade sonunda geri ödemedede fiziki altın olarak ödenmesi seçeneğini sunmuştur.

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. yarım yüzyılı aşan kuyumculuk deneyimine dayanan geleneği ve kuyumculuk sektörünün ülkemizde öncü kuruluşu olma, dünyada en büyük rafineriler içinde yer alarak dünyada da söz sahibi olma hedefi ile sektördeki gücünü her geçen gün artırmaktadır.

Uluslararası standartlarda gerçekleştirdiği rafinasyon hizmetleri ile dünya altın piyasasında edindiği saygınlığını azim ve kararlılıkla sürdüren İstanbul Altın Rafinerisi, İstanbul Sanayi Odası (İSO) verilerine göre 2019 yılı üretimden satışlarda 9'uncu olmuş ve yine 2019 yılı en çok ihracat yapan firmalar arasında 9. sırada yer alarak Türk sanayisi ve ihracatındaki yerini kanıtlamıştır.

İstanbul Altın Rafinerisi, Borsa İstanbul ve T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın altın rafinerileri listesinde yer alan ilk resmi altın rafinerisi olmasının yanında, LBMA (London Bullion Market Association) tarafından akredite edilmiş, dünyadaki 71 "Good Delivery List" rafinerisi içinde, kapasite açısından ön sıralarda yer alan rafinerilerden biri olma özelliği, ürünlerinin COMEX (ABD Emtia Borsası) tarafından kabul gören Türkiye'den ilk ve tek rafinerisi olması, DMCC (Dubai Altın ve Emtia Borsası), gibi kurumlarca akredite olması ile global bir sanayi şirketi olma hedefine de her geçen gün yaklaşmaktadır.

Rafinerilerden çıkan saflaştırılmış altınların uluslararası piyasa ve merkez bankalarında geçerli olabilmesi için belli bir standardı olması gerekmektedir. Bu standarda ulaşmak için birçok kriteri bir arada sağlamak gerektiğinden, zor ve uzun bir süreçten sonra LBMA tarafından tanımlanan "Good Delivery List" (iyi teslim listesi)'e girmeye hak kazanılır. İstanbul Altın Rafinerisi'nin ürettiği külçe altınlar İstanbul Altın Borsası, T.C. Hazine Müsteşarlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü, Bankalar, Comex (ABD Emtia Borsası) ve DMCC (Dubai Emtia Borsası)'nda kabul görmektedir. İstanbul Altın Rafinerisi 2011 yılında Londra Külçe Piyasaları Birliği'nin (LBMA) Dünyadaki En İyi Rafineriler Listesi'ne (Good Delivery List) girmeyi başarmıştır. İstanbul Altın Rafinerisi dönem içerisinde, rafinasyon dışında Gramaltın üretimini dünyada ilk defa başlatarak sektöre bu konuda da öncülük etmiştir.

İstanbul Altın Rafinerisi yenilikçi yaklaşımı ile geliştirdiği Altın Bankacılığı modeli ile ekonomimize yeni bir iş modeli kazandırmış ve asıl önemlisi yastıkaltında atıl olan altınların ülke ekonomisine kazandırılmasını sağlamıştır. Yastıkaltı altınları ekonomiye kazandırmaya hız kesmeden devam eden İstanbul Altın Rafinerisi şu an hayata geçirmekte olduğu KAD-SİS (Kuyumcu Altın Değerleme Sistemi) projesi ile yine dünyada bir örneği bulunmayan bir projeye imza atarak, halkımızın yastıkaltındaki altınlarını anlaşmalı kuyumcular aracılığı ile banka hesaplarına aktarılmasının sağlanması konusundaki çalışmalarını son aşamasına ulaştırmıştır.

İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. Türkiyede beşbin ton olduğu tahmin edilen yastıkaltı altınlarının ekonomiye kazandırılması projesini 2011 yılında hayata geçirmiştir. İstanbul Altın Rafinerisi geliştirdiği projeler ile 2011 den günümüze 80 tona yakın altını yastıkaltından çıkartmayı başarmıştır. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tahvilleri ve kira sertifikaları ile çıkartılan altınlar ilave edildiğinde toplam miktar 100 tona yaklaşmaktadır.

Yastıkaltındaki fiziki altın, ülke ekonomisi için çok ciddi bir kaynaktır. Bu kaynak finansal sistemin dışında atıl bir şekilde saklanmaktadır. TCMB'nin yastıkaltından gelen fiziki altına zorunlu karşılıklarda ayrıcalık tanınması sonucunda bankalar bu kaynağın sisteme dahil edilmesi için daha fazla uğraş vererek büyüme için gerekli olan iç kaynak ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlamışlardır.

Bu proje yastıkaltındaki altınların ekonomiye kazandırılması sonucu bankalarda yaratılan ek kaynağın finansal sisteme girmesi ile kamu ve özel sektörün yurt dışından borçlanma ihtiyacının azalmasına, ithalatın azalıp ihracatın artması sayesinde dış ticaret açığının azalmasına katkı sağlamaktadır. Bankacılık kesimi dışında kalmış vatandaşımızın sisteme dahil edilmesi ile bireysel tasarruf oranlarında ki artış ülkemiz verilerine olumlu etkide bulunmaktadır. Yastıkaltı altınları ekonomiye kazandırma projesi daha önce bankacılıkla sınırlı ilişkisi olan altına yatırım yapan kesimlerin farklı bankacılık ürünlerini kullanmasına ve geleneksel olarak aile bütçesinden altına yatırım yapan ev hanımlarına da ulaşılmasına imkan sağlamıştır. İAR öncülüğünde gerçekleştirilen Altın Bankacılığı modeli sayesinde bankalar yeni müşteriler kazanarak kaynaklarını arttırırken, müşteriler de ellerindeki altının çalınma ve kaybolma riskine karşı önlem almışlar, aynı zamanda kâr payı ya da faiz getirisi elde etme şansına sahip olmuşlar, daha da önemlisi yastıkaltında atıl olan ama reel ekonomi içine çekilmeyi bekleyen altınlar ülke ekonomisine kazandırılmıştır.

Altın bankacılığının toplum için bir diğer katkısı TCMB'nin zorunlu karşılıklarda fiziki altına sağladığı imkanlar neticesinde bankalarca ulaşılan kayıt dışı altınların sisteme girmesi ve kayıt dışını da azaltıcı bir etki yaratmasıdır.

İstanbul Altın Rafinerisi, sürdürülebilir büyüme için yastıkaltındaki altının ekonomiye kazandırılmasını aynı zamanda bir sosyal sorumluluk projesi olarak görmekte olup, yastıkaltındaki altının ekonomiye kazandırılması yönündeki, geliştirdiği sistemler, yayınlar, öneri setleri ile Türk ve dünya piyasası için bu sistemin oluşturulup geliştirilmesinde öncü rolü oynamaktadır.

İstanbul Altın Rafinerisi öncülüğünde Türkiye'deki yastıkaltı altınların ekonomik sisteme kazandırılması amacıyla başlatılan bankalar vasıtasıyla hurda altın değerlendirme projesi bankaların altın stoklarının artmasına sebep olmuştur. Bankaların artan bu stokları kredi olarak değerlendirememesi gibi nedenlerden ötürü hurda altın toplama projesine ilgisi giderek azalmıştır. Bu sorunun önüne geçmek için İstanbul Altın Rafinerisi, TCMB ve üst merciler ile görüşerek yeni bir öneride bulunmuş ve TCMB, İAR'ın önerisi ile, yastıkaltındaki altınların ekonomiye kazandırılmasına yönelik 2011 yılında aldığı kararla bankalara zorunlu karşılıkların belli bir oranının altın olarak TCMB'ye verebilme imkânını sağlamıştır.

Hurda altın toplama projesi ülke ekonomisinin menfaatleri için önem taşıyan bir proje olmasına rağmen, bazı bankalar, altın toplamaya yönelmek yerine, daha kolay yöntemler olan yurt dışından swap ve lease yöntemi ile altın getirme yöntemlerini kullanarak altın hesaplarının büyüklüğünü artırarak TCMB'nin sağladığı bu imkandan faydalanmışlardır. Burada asıl amaç yastıkaltı altının ekonomiye kazandırılması olmalıdır. Bu amaçla bankaların

daha çok tanıtım, bilgilendirme ve mudilerine daha çok kazanç sağlamaları gerekmektedir.

Bu kitapçıkta da İstanbul Altın Rafinerisi daha önceki görüşlerini açıkladığı yayınlarda olduğu gibi önerilerini bir set halinde toplamıştır. Önerilerin temel hedefi öncelikle bu sistemle yastıkaltından çıkarılan ve ekonomiye kazandırılan altınların yeniden yastıkaltına gitmesinin önlenmesidir. Ülkemizin hak ettiği şekilde dünyada bir altın merkezi olabilmesi için alınması gereken aksiyonlara ilişkin görüş ve önerilerimiz şunlardır.

ÖNERİ 1:

Türk Lirası zorunlu karşılıklar için tutulan altının içindeki halktan toplanan hurda altın oranı artırılmalıdır.

ÖNERİ 2:

Yastıkaltı altını ekonomiye kazandırma projesinin bilinirliği artırılmalıdır.

ÖNERİ 3:

Altın Mevduatları için tasarruf mevduatı sigorta fonu güvencesi artırılmalıdır.

ÖNERİ 4:

Bankalardaki altın hesabı sahiplerinin altınlarını fiziki olarak çekebilmesi ve alternatif çözüm yolları hayata geçirilmelidir.

ÖNERİ 5:

Bankaların KAD-SİS (Kuyumcu Altın Değerleme Sistemi)ne dahil olması ile yastıkaltı altının ekonomiye kazandırılması ülke geneline yayılmalıdır.

ÖNERİ 6:

Altın sektöründe stokların maliyet bedeli ile muhasebeleştirilmesinin yarattığı sorunlar çözülmelidir.

ÖNERİ 7:

Uluslararası ONS transfer sistemine dahil olunmalı, yurt içi altın havale EFT sistemi yaygınlaştırılmalıdır.

Yukarıdaki öneri setinin hayata geçirilmesi ile, İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. (İAR), bankalar ve kuyumcuları kapsayan bir altın mevduat ve ödeme sisteminin rahatlıkla kurulabileceğine ve böylece ülkemizin dünyada bir altın merkezi olma konusunda önemli bir mesafe kaydedeceğine inanmaktayız.

İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.

İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.

INTERNATIONAL
PRECIOUS METALS
INSTITUTE
(IPMI)

